

משנה - עירובין - רע"ב

פרק א

פרק א - משנה א פרק א - משנה ב פרק א - משנה ג פרק א -
משנה ד פרק א - משנה ה פרק א - משנה ו פרק א - משנה ז פרק
א - משנה ח פרק א - משנה ט פרק א - משנה י

פרק ב

פרק ב - משנה א פרק ב - משנה ב פרק ב - משנה ג פרק ב -
משנה ד פרק ב - משנה ה פרק ב - משנה ו

פרק ג

פרק ג - משנה א פרק ג - משנה ב פרק ג - משנה ג פרק ג -
משנה ד פרק ג - משנה ה פרק ג - משנה ו פרק ג - משנה ז פרק
ג - משנה ח פרק ג - משנה ט

פרק ד

פרק ד - משנה א פרק ד - משנה ב פרק ד - משנה ג פרק ד -
משנה ד פרק ד - משנה ה פרק ד - משנה ו פרק ד - משנה ז פרק
ד - משנה ח פרק ד - משנה ט פרק ד - משנה י פרק ד - משנה יא

פרק ה

פרק ה - משנה א פרק ה - משנה ב פרק ה - משנה ג פרק ה -
משנה ד פרק ה - משנה ה פרק ה - משנה ו פרק ה - משנה ז פרק
ה - משנה ח פרק ה - משנה ט

פרק ו

פרק ו - משנה א פרק ו - משנה ב פרק ו - משנה ג פרק ו - משנה ד
פרק ו - משנה ה פרק ו - משנה ו פרק ו - משנה ז פרק ו -
משנה ח פרק ו - משנה ט פרק ו - משנה י

פרק ז

פרק ז - משנה א פרק ז - משנה ב פרק ז - משנה ג פרק ז - משנה ד
פרק ז - משנה ה פרק ז - משנה ו פרק ז - משנה ז פרק ז -
משנה ח פרק ז - משנה ט פרק ז - משנה י פרק ז - משנה יא

פרק ח

פרק ח - משנה א פרק ח - משנה ב פרק ח - משנה ג פרק ח -
משנה ד פרק ח - משנה ה פרק ח - משנה ו פרק ח - משנה ז פרק
ח - משנה ח פרק ח - משנה ט פרק ח - משנה י פרק ח - משנה יא

פרק ט

פרק ט - משנה א פרק ט - משנה ב פרק ט - משנה ג פרק ט -
משנה ד

פרק י

פרק י - משנה א פרק י - משנה ב פרק י - משנה ג פרק י - משנה ד
פרק י - משנה ה פרק י - משנה ו פרק י - משנה ז פרק י -
משנה ח פרק י - משנה ט פרק י - משנה י פרק י - משנה יא פרק
י - משנה יב פרק י - משנה יג פרק י - משנה יד פרק י - משנה טו

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

מבוי. שְׂאִינוֹ רָחַב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, אָף עַל פִּי שֶׁהוּא פְּתוּחַ מִשְׁנֵי רָאשָׁיו לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּים, אִי נִמְי רָחַב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וְאִינוֹ מְפֹלֵשׁ אֶלֶּא רֹאשׁוֹ אֶחָד פְּתוּחַ לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וְרֹאשׁוֹ אֶחָד סָתוּם. וּמִן הַתּוֹרָה שָׂרִי לְטַלְטוּלֵי בַיִת

בלא שום תקון {ב}, ורבנן הוא דגזור עליה דלמא אתי לטלטולי ברשות הרבים גמור, ושרייה בתקנתא דלחי או קורה דתהוי ליה הכירא. ואם הניח את הקורה למעלה מעשרים אמה ימעט, כלומר ישפיל את הקורה עד שתהיה למטה מעשרים, דלמעלה מעשרים לא שלטא בה עינא. ואם יש בקורה [זו] אמלתרא, פרוש ציורים ופתוחים, אפלו למעלה מעשרים אמה אינו צריך למעט, שעל ידי אותם הציורים שלטא בה עינא: **רבי יהודה אומר אינו צריך**. דטעמא דקורה לאו משום הכירא אלא משום מחצה, דאמרינן פי תקרה יורד וסותם, וכיון שכן הוא מה לי בתוך עשרים מה לי למעלה מעשרים. ואין הלכה כרבי יהודה: **והרחב מעשר אמות ימעט**. דטפי מעשר אמות לא מקרי פתח אלא פרצה {ג}, ואנן פתח בעינן, הלכך ימעט רחב כניסתו ויעמידנו על עשר או על פחות: **ואם יש לו צורת הפתח**. בכל מקום שאמרו חכמים צורת פתח הוא אפלו קנה מכאן וקנה מכאן גבוהים עשרה טפחים או יותר וקנה על גביהן, ואף על פי שאינו נוגע בהן, ואף על פי שגבוה מהן יותר משלשה טפחים. וכל האמות השנויות במשנה זו ובכל ערובין וסכה וכלאים, הם אמה בת ששה טפחים, וכל טפח ארבע אצבעות בגדל, אלא שפעמים צריך למדד בטפח עצב, כלומר שלא ישים רוח באצבעות הגדל בין זו לזו אלא יהיו מצמצמות ונוגעות זו בזו, ופעמים צריך לתן רוח בין גדל לגדל שלא יהיו נוגעים זה בזה, וזהו הנקרא טפח שוחק. כיצד, בזמן שהמדידה בטפח עצב היא לחמרא, כגון מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה ימעט, וסכה שהיא גבוהה מעשרים אמה פסולה, מודדים בטפח עצב. ובזמן שהמדידה בטפח שוחק הוא לחמרא, כגון מבוי אין גבהו פחות מעשרה טפחים, סכה אין גבהה פחות מעשרה טפחים, מודדין בטפח שוחק, וכן לעולם:

פרק א - משנה ב

הכשר מבוי. הכנתו והזמנתו של מבוי לטלטל בתוכו על ידי שתופי מבואות: **בית שמאי אומרים לחי וקורה**. שניהן צריך, דסבירא להו מן התורה ארבע מחצות שלמות בעינן, ואתאי הלכה למשה מסיני {ה} ואוקימתא לרביעית אלחי וקורה: **ובית הלל אומרים או לחי או קורה**. דמן התורה שלש מחצות [שלמות] בעינן ותו לא, ואתאי הלכה למשה מסיני להוסיף הרביעית, או בלחי משהו או בקורה להכר מחצה. ומבוי דאירי ביה הכא הוא מבוי סתום משלש רוחותיו ורוח רביעית פתוחה לרשות הרבים, וארפו יותר על רחבו, דאי ארפו כרחבו הוי כחצר שנפרצה הפתוחה לרשות הרבים וצריך פס ארבעה ומשהו או שני פסין של כל שהן. וכן חצר שנפרצה לרשות הרבים וארפה יותר על רחבה נדונה כמבוי ונתרת בלחי או קורה. ומבוי שהכשר בלחי חלוק ממבוי שהכשר בקורה, דאלו מבוי שהכשר בלחי הוי כאלו יש לו ארבע מחצות, והזורק מרשות הרבים לתוכו חב, ומבוי שהכשר בקורה אף על פי שמתר לטלטל בתוכו על ידי שתוף לא הוי כרשות היחיד גמורה, והזורק מרשות הרבים לתוכו פטור, דקימא לן קורה משום הכירא, ולחי משום מחצה: **רבי אליעזר אומר לחיים**. כבית שמאי סבירא ליה, ובעי לחי מכאן ומכאן. ואין הלכה

כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אָמַר תַּלְמִיד אֶחָד. הוּא רַבִּי מֵאִיר: שֶׁהוּא פְּחוּת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת. רַחֵב פְּתָחוֹ: אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא עַל זֶה וְעַל זֶה נִחְלָקוּ. וְתִנָּא קָמָא נְמִי הֵכִי קֵאָמַר, דְּלֹא מְפָלִיג בֵּין רַחֵב לְקָצֵר. וּמְפָרֵשׁ תַּלְמוּדָא דְאִיפָא בִּינְיָהוּ מְבוּי שְׂיֵשׁ בְּרַחֵב פְּתָחוֹ מֵאַרְבָּעָה טַפְחִים, דְּחָד מְנִיָּהוּ סָבַר אִין צְרִיךְ לֹא לְחִי וְלֹא קוֹרָה, וְאִידָךְ סָבַר צְרִיךְ לְחִי אִו קוֹרָה, וְלֹא הִבְרַר מֵתוּדָךְ דְּבְרִיהֶם הִי מְנִיָּהוּ סָבַר צְרִיךְ וְהִי מְנִיָּהוּ סָבַר אִין צְרִיךְ:

פרק א - משנה ג

רַחֲבָה כְּדִי לְקַבֵּל אַרְיִחַ. שְׂתֵּהֵא רְאוּיָה לְבָנוֹת עֲלֶיהָ בְּנִין לְקַבֵּיעוֹת: וְהָאֲרִיחַ חֲצִי לְבָנָה שֶׁל שְׁלֹשָׁה טַפְחִים. נִמְצָא אַרְיִחַ טַפַּח וּמְחַצָּה רַחֵב: דְּזֵה לְקוֹרָה בְּרַחֵב טַפַּח. הֵכִי קֵאָמַר, כִּינּוֹן שְׁהַקוֹרָה רַחֲבָה טַפַּח, אוֹתוֹ חֲצִי טַפַּח הַנוֹתֵר, שְׁהָאֲרִיחַ רַחֵב טַפַּח וּמְחַצָּה, יְכוּל לְמַרְח בְּטֵיט אֲצִבַּע מִכָּאן וְאֲצִבַּע מִכָּאן, וְעַל יְדֵי כֵן תִּתְּיָה רַחֲבָה לְקַבֵּל אַרְיִחַ, וְהֵכִי מְפָרֵשׁ לָהּ בְּגִמְרָא:

פרק א - משנה ד

בְּרִיאָה לְקַבֵּל אַרְיִחַ. חֲזָקָה לְסַבֵּל כְּפֹד הָאֲרִיחַ שֶׁלֹא תִשָּׁבֵר. וְכֵן הִלְכָה:

פרק א - משנה ה

הִיתָה שֶׁל קֵשׁ וְשֶׁל קִנִּים כו'. רַבִּי יְהוּדָה קֵאָמַר לָהּ {ז}, וְלִית הִלְכָתָא כְּוַתִּיָּה: עֲקָמָה. שְׂאִין אַרְיִחַ יְכוּל לְנוּחַ עֲלֶיהָ, וְכֵן עֲגָלָה אִין אַרְיִחַ נַח בָּהּ: אִם יֵשׁ בְּהַקְפָּה. כְּלוּמַר וְאִיזוּ הִיא מִדַּת הָעֲגָלָה לְהַכְשִׁיר, כָּל שְׂיֵשׁ בְּהַקְפָּה שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, שְׁצָרִיכָה חוּט שְׁלֹשָׁה טַפְחִים לְהַקִּיפָה סָבִיב, בְּיָדוּעַ שְׂיֵשׁ בָּהּ רַחֵב טַפַּח אִם תִּתְחַלֵּק, שְׂכֵן מְצִינּוּ בָּיָם שְׁעָשָׂה שְׁלֹמָה (דְּבְרֵי הַיָּמִים ב ד) עָשָׂר בָּאֵמָה מִשְׁפָּתוֹ אֶל שְׁפָתוֹ עַגֵל סָבִיב וְקוֹ שְׁלֹשִׁים בָּאֵמָה יֹסֵב אוֹתוֹ סָבִיב, אֲלֵמָא לְכָל אֵמָה רַחֵב בְּעָגוּל אִיפָא שְׁלֹשׁ אַמּוֹת הַקָּף:

פרק א - משנה ו

לְחִיִּים שְׂאֵמְרוּ. לְחִיִּים שֶׁנִּחְלָקוּ בְּהוֹן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכְמַיִם, דְּלְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר תִּרְתִּי בְּעֵינָו וּלְרַבֵּן חֲדָא, זֶהוּ שְׁעוּרָן: גְּבָהוֹן עֲשָׂרָה טַפְחִים. כְּשַׁעוּר גְּבָהּ הַמְּבוּי, דְּאִין גְּבָהוֹן פְּחוּת מֵעֲשָׂרָה טַפְחִים {ח}. וְאִפְלוּ הִיָּה הַמְּבוּי גְבוּהַ הַרְבֵּה, דִּיּוּ בְּלַחֵי גְבוּהַ עֲשָׂרָה טַפְחִים: וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמַר רַחֲבֹן שְׁלֹשָׁה. דְּבַעֵי דְבַר חֲשׁוּב בְּמַחְצָה {ט}. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי:

פרק א - משנה ז

רבי יוסי אוסר. דְּחִישִׁינן שְׁמָא תַּמּוּת {יא} וְלֹא הוּי גְבוּהָה עֲשָׂרָה וְלֹא יִהְיֶה אֲדַעְתִּיהּ וְסָמִיד עֲלֶיהָ: **וּמִטְמֵא מְשׁוּם גּוֹלֵל.** אִם עֲשָׂאן גּוֹלֵל לְקַבֵּר, מִטְמֵא לְעוֹלָם אִם נָגַע בּוֹ אָדָם וְכֵלִים, כְּאֵהֶל הַמֵּת, אֲפֹלוּ נָטַל מִשָּׁם, דְּכַתִּיב (בְּמִדְבָּר יט) וְכֹל אֲשֶׁר יִגַע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה, וְדַרְשִׁינן לְרַבּוֹת גּוֹלֵל וְדוֹפֵק. גּוֹלֵל הוּא כְּסוּי הַקֶּבֶר: **וְרַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר.** טַעֲמָא דְרַבִּי מֵאִיר מְשׁוּם דְּקִסְבֵּר כָּל מַחְצָה הָעוֹמֶדֶת בְּרוּחַ חַיִּים אֵינָהּ מַחְצָה {יב}. וְאֵינָהּ הִלְכָה: **וְרַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי פּוֹסֵל.** דְּכַתִּיב (דְּבָרִים כד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר, מֵה סֵפֶר אֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים, אֶף כֹּל שְׂאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים. וְרַבְּנָן אֵי כְּתִיב וְכָתַב לָהּ בְּסֵפֶר כְּדַקְאֲמַרְתָּ, הַשְׁתָּא דְכַתִּיב וְכָתַב לָהּ סֵפֶר, לְסַפּוֹר דְּבָרִים הוּא דְאֵתָא. וְהִלְכָה כְּתֵנָא קַמָּא. [וְאִם כְּתַב] לָהּ גִּט בְּקֶרֶן שֶׁל פָּרָה וְנָתַן לָהּ אֶת הַפָּרָה, דְּהַשְׁתָּא אֵינוּ צָרִיד קְצִיצָה לְאַחַר שֶׁנִּכְתַּב, כְּשֶׁר. אֲבָל אִם לֹא נָתַן לָהּ אֶת הַפָּרָה אֲלֵא אֶת הַקֶּרֶן, כִּיּוֹן שֶׁצָּרִיד קְצִיצָה, לֹא מְגַרְשָׁה בֵּיהּ {יג}:

פרק א - משנה ח

ולא יהיו פרצות יתרות על הבנין. וְאֲפֹלוּ הֵן פְּרָצוֹת קְטַנּוֹת פְּחוּתוֹת מֵעֶשֶׂר, אִם הִפְרוּץ מְרַבֵּה עַל הָעוֹמֵד אֵינָהּ מַחְצָה, וְאֶף כִּנְגַד הָעוֹמֵד אֲסוּר: **כֹּל פְּרָצָה שֶׁהִיא כְּעֶשֶׂר אַמּוֹת מִתְּרַת.** וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹמֵד רַב עֲלֶיהָ, אֵי נִמְי פְּרוּץ כְּעוֹמֵד הוּי מַחְצָה וְאֶף כִּנְגַד הִפְרוּץ מִתֵּר {יז}: **יֵתֵר מִכָּאן אֲסוּר.** אֲפֹלוּ פְּרָצָה אַחַת יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אוֹסֶרֶת כֹּל הַהִקְףִי, וְאֲפֹלוּ הָעוֹמֵד מְרַבֵּה, דְּלֹא עֲבָדִי אֵינְשֵׁי פֶתַח יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר וְהוּי פְּרָצָה. וְדוֹקָא דְאֵין לָהּ צוּרַת פֶּתַח, אֲבָל אֵית לָהּ צוּרַת פֶּתַח אֲפֹלוּ יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר הוּי פֶּתַח:

פרק א - משנה ט

מקיפין שלשה חבלים. אֲשִׁירָא שְׁחֻנְתָּה בְּבִקְעָה קָאֵי: **זֶה לְמַעְלָה מְזָה.** עַל גְּבִי יִתְדוֹת סְבִיב, מִן הַחֶבֶל הַתְּחַתּוֹן לְקַרְקַע פְּחוּת מִשְׁלֹשָׁה, וְהָרִי כְּאֵלוּ כְּלוּ עוֹמֵד, דְּכָל פְּחוּת מִשְׁלֹשָׁה כְּלָבוּד דָּמִי, וּמִמְּנוּ לְאֲמַצְעֵי פְּחוּת מִשְׁלֹשָׁה, הָרִי עוֹמֵד שְׁשֶׁה טַפְחִים פְּחוּת שְׁנֵי מִשְׁהוּיִין בְּשְׁנֵי הָאֲוִירִין, וּמֵאֲמַצְעֵי לְעֵלְיוֹן פְּחוּת מִשְׁלֹשָׁה, הָרִי תִשְׁעָה טַפְחִים עוֹמֵד בְּשִׁלְשָׁה הָאֲוִירִין פְּחוּת מִשְׁלֹשָׁה מִשְׁהוּיִין: **שְׁעוֹר עַבֵּי הַחֲבָלִים יוֹתֵר עַל טַפַּח.** שְׁלֹשָׁה מִשְׁהוּיִין, כְּדִי שִׁיחָא בֵּין הַכֹּל עֲשָׂרָה טַפְחִים:

פרק א - משנה י

מקיפים בקנים. נְעוּצִים וְעוֹמְדִים, וְזוֹ הִיא מַחְצַת שְׁתֵּי, אֲבָל שֶׁל חֲבָלִים הוּנָא מַחְצָה שֶׁל עֵרֶב: **בְּשִׁירָא דְבָרוּ.** הִקְלוּ אֲצֵלָן שְׂאֵין צָרִיכִים אֲלֵא אוֹ שְׁתֵּי כְּגוֹן קָנִים, אוֹ עֵרֶב כְּגוֹן חֲבָלִים, אֲבָל לִיחִיד לֹא הִקְלוּ אֲלֵא עַד שִׁיחָהּ בָּהּ שְׁתֵּי וְעֵרֶב. וְשִׁלְשָׁה בְּנֵי אָדָם הָרִי הֵן כְּשִׁירָא: **כֹּל מַחְצָה שְׂאֵינָה שֶׁל**

שְׁתֵי וְשֵׁל עֶרֶב כּוּ'. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה פְּלִיג עָלֶיהָ דְאָבוּהָ, וְקָאָמַר אֶפְלוּ לְשִׁירָא בְּעֵי שְׁתֵי וְעֶרֶב: **אֶחָד מִשְׁנֵי דְבָרִים.** אוֹ שְׁתֵי אוֹ עֶרֶב. וְאִיכָא בֵּין רַבְּנָן קַמְאֵי לְרַבְּנָן בְּתַרְאֵי, דְרַבְּנָן קַמְאֵי לֹא שְׁרוּ לְיַחֲדֵי אֶלָּא דּוּמְיָא דְשִׁירָא, בְּדַרְדְּרָא, הוֹאִיל וְאִינוּ יָכוּל לַעֲשׂוֹת מְחֻצָּה רְאוּיָהּ, וְלֹא בִישׁוּב. וְרַבְּנָן בְּתַרְאֵי אֲמַרֵי אֶחָד מִשְׁנֵי דְבָרִים, בֵּין לְיַחֲדֵי בֵּין לְרַבִּים בֵּין בְּדַרְדְּרָא בֵּין בִּישׁוּב. וְהִלְכְתָא כְּנֻתִיהוּ. אֶלָּא שְׁאָדָם אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם שְׁשַׁבְתּוּ בְּמַדְבָּר אִין יָכוּלִים לַעֲשׂוֹת מְחֻצָּה גְדוּלָּה יוֹתֵר מִבֵּית סְאֲתִים שְׁהוּא מְאָה אֲמָה אֶרְדָּא עַל חֲמִשִּׁים רַחֵב כַּחֲצַר הַמְּשָׁכָן, וְשִׁלְשָׁה בְּנֵי אָדָם אוֹ יוֹתֵר הֵן שִׁירָא וִיכוּלִים לַעֲשׂוֹת מְחֻצָּה גְדוּלָּה וְאֶפְלוּ כַּמָּה מִלִּין, כְּפִי מַה שְׁצָרִידָא לְהֵם וְלַכְלֵי תַשְׁמִישָׁם וְלִבְהַמְתָּם, וּבִלְבַד שְׁלֹא יִשְׁאַר מְקוּם פְּנוּי בְּתוֹךְ הַמְּחֻצָּה יוֹתֵר מִבֵּית סְאֲתִים: **פְּטָרוֹ בְּמַחְנָה.** לְיוֹצְאִים לְמַלְחָמָה, וְאֶפְלוּ לְמַלְחָמַת הַרְשׁוּת: **מְבִיאִין עֲצִים.** וְאִין חוֹשְׁשִׁים מְשׁוּם גְּזֵל, וְאֶפְלוּ כְּרַתּוּ אוֹתָם בְּעִלְיָהֶם וְעֲשָׂאוּם חֲבִילוֹת: **וּפְטוּרִים מִרְחִיצַת יָדִים.** שְׁלִפְנֵי הַסְּעוּדָה, אֲבָל בְּמִים שְׁלֹאֲחַר הַסְּעוּדָה חֲזִיבִים, הוֹאִיל וְנִתְקַנּוּ מִחֲמַת הַסְּכָנָה שֶׁל מֶלֶךְ סְדוּמִית הִמְסִמָּא אֶת הָעֵינַיִם, חֲמִירָא סְפִנְתָּא מְאֻסָּרָא: **וּמִדְמַאי.** שְׁאִין צָרִיכִין לְהַפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי, כְּגוֹן אִם לְקַחוּ תְּבוּאָה מֵעַם הָאָרֶץ: **וּמִלְעָרֵב.** עֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת, כְּגוֹן מְאָהֵל לְאֵהֵל בְּמַחְנָה מְקוֹף מַחְצוֹת. אֲבָל עֲרוּבֵי תַחֲוּמִין צָרִיכִין לְעָרֵב {יט}:

פרק ב

פרק ב - משנה א

עוֹשִׂין פְּסִין לְבִירָאוֹת. שְׁבַרְשׁוֹת הַרְבִּים. לְפִי שֶׁהִבְיָרְאוֹת רְשׁוֹת הַיַּחֲדֵי הֵן שְׁעִמְקִים עֲשָׂרָה, וְאִין יָכוּלִים לְמַלְאוֹת מֵהֵן וְלְהוֹצִיא לְרְשׁוֹת הַרְבִּים, וְעוֹשִׂין פְּסִין שִׁיְהִיו הַפְּסִין עוֹשִׂין [חֲלָל] סְבִיבוֹת הַבוֹר רְשׁוֹת הַיַּחֲדֵי, וְיִמְלֹא וְיוֹצִיא וְיִנְיַח שָׁם וְתַכְנִס בְּהִמְתּוֹ כֶּלֶה אוֹ רֹאשָׁה וְרִבְּה וְיִשְׁקֶנָּה: **דִּיוּמְדִין.** שְׁנֵי עֲמוּדִין. שְׁכָל עֲמוּד מְאֻלוּ הָאֶרְבָּעָה נִרְאָה כְּשְׁנַיִם. דִּיו בְּלִשׁוֹן גּוֹן שְׁנַיִם. וּכְשֶׁנוֹעֵץ הָעֲמוּד הָעֲשׂוּי כְּשְׁנַיִם לְפָאת דְּרוּמִית מְעַרְבִית נִמְצָא נוֹטָה דְּפָנוּ אֶחָד לְמִזְרַח וְדְפָנוּ אֶחָד לְצָפוֹן, וְהַשְּׁנַיִם לְפָאת מְעַרְבִית צְפוּנִית נוֹטָה צָדוֹ אֶחָד לְמִזְרַח וְצָדוֹ אֶחָד לְדָרוֹם, וּכְשֶׁנוֹתֵן אֶרְבַּעְתָּן לְאֶרְבַּע הַפְּאוֹת נִמְצָא לְכָל רוּחַ שְׁתֵּי אֲמוֹת דְּפָן אֲמָה כְּנֻגַד אֲמָה וְהַרוּחַ בִּינְתֵימֵם: **וְאֶרְבָּעָה פְּשׁוּטִין.** בְּאֲמָצַע נוֹתֵן לְכָל רוּחַ לויח רְחֵבָה אֲמָה. וּבְזָמַן שְׁאִין בֵּין פֶּס לְפֶס מְאֶרְבָּעָה דִּיוּמְדִין [אֵלוֹ] אֶלָּא עֲשָׂר אֲמוֹת אוֹ פְּחוֹת מוֹדָה רַבִּי מְאִיר דְּאִין צָרִיד לְפֶסֶן פְּשׁוּטִין, וְאִם יֵשׁ בִּינְיָהֵן יוֹתֵר מִשְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה אֲמָה וּשְׁלִישׁ מוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה דְּצָרִיד פְּשׁוּטִין, לֹא נִחְלְקוּ אֶלָּא מֵעֲשָׂר עַד שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה אֲמָה וּשְׁלִישׁ, דְּרַבִּי מְאִיר אוֹמַר צָרִיד פְּשׁוּטִים וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר אִין צָרִיד. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה: **שְׁתֵי רְבָקוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ בְּקָר.** שְׁרוּחַ כָּל בְּקָר וּבְקָר אֲמַתִּים פְּחוֹת שְׁלִישׁ, נִמְצָא רַחֵב שְׁשָׁה בְּקָר עֲשָׂר אֲמוֹת, וְזֶה הַרוּחַ שִׁיכוֹל לָתֵן בֵּין פֶּס לְפֶס לְדַבְרֵי רַבִּי מְאִיר, וְאִם יֵשׁ רַחֵב יוֹתֵר מִזֶּה צָרִיד:

שִׁירָבָה בַּפְּסִין פְּשׁוּטִין : רְבָקוֹת. לְשׁוֹן עֵגֶל מְרַבֵּק (שְׁמוּאֵל א כח) : רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע. הוּן שֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אִמָּה וּשְׁלִישׁ : קְשׁוּרוֹת אֲבָל לֹא מִתְרוֹת. דָּלָא תִימָא כְּעִין קְשׁוּרוֹת וְלֹא קְשׁוּרוֹת מִמֶּשׁ, לְהִכִּי תִנָּא אֲבָל לֹא מִתְרוֹת, לְהַחֲמִיר וּלְמַעַט רוּחַ שְׂבִינְתִים : אַחַת נִכְנָסַת וְאַחַת יוֹצֵאת. רְבָקָה אַחַת {ג} שֶׁל בְּקָר נִכְנָסַת וּרְבָקָה אַחַת יוֹצֵאת, וַיֵּשׁ יוֹתֵר רַחֲב מִשְׁאֵלוֹ הָיוּ שְׂתִיָּהּ יוֹצֵאוֹת אוֹ שְׂתִיָּהּ נִכְנָסוֹת. וְזוֹ קָלָא הִיא, דָּלָא בְּעִינָן מִצְמָצְמוֹת כָּל {ד} :

פרק ב - משנה ב

מֵתוֹ לְהַקְרִיב לְבָאָר. הַפְּסִין, וְלַעֲשׂוֹת הַקָּף קָצֵר. וּבִלְבָד שְׂיָהָא מִשְׁפַּת הַבָּאָר עַד בֵּין הַפְּסִין כְּדִי רֵאשָׁה וְרַבָּה שֶׁל פָּרָה שֶׁהוּן שְׂתִי אֲמוֹת, אֲבָל בְּצִיר מִהִכִּי לֹא, שְׂמָא יִמְשֹׁד אַחַר פָּרְתוֹ וַיּוֹצִיא הַדְּלִי חוּץ לְמַחְצָה : מֵתוֹ לְהַרְחִיק כָּל שְׂהוּא. לַעֲשׂוֹת הַקָּף גְּדוֹל כְּמוֹ שְׁלִבּוֹ חֲפָץ : וּבִלְבָד שְׂיִרְבָּה בַּפְּסִין. דְּכָל מַה שְׂמַרְחִיק מִן הַבוֹר מְרַבָּה בְּרוּחַ שְׂבִין הַפְּסִין, וְצָרִיף לְהַרְבּוֹת בַּפְּסִין עַד כְּדִי שְׂלֹא יִהְיֶה בֵּין פְּשׁוּט לְפְּשׁוּט [וּבִין פְּשׁוּט לְדִיּוּמָד] יוֹתֵר מִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אִמָּה וּשְׁלִישׁ, כְּדַבְּרֵי רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ :

פרק ב - משנה ג

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד בֵּית סֵאתִים. לֹא יַעֲשֶׂה הַקָּף גְּדוֹל לְבָאָר אֶלָּא עַד בֵּית סֵאתִים : לְגַנָּה וְלִקְרָפִי. שְׂאִין הַקָּפֹן לְדִירָה : קְרָפִי. הַקָּף גְּדוֹל חוּץ לְעִיר לְהַכְנִיס שָׁם עֵצִים לְאוּצָר : דִּיר. שֶׁל בְּהֵמוֹת שְׁעוֹשִׁין בְּשָׂדוֹת הַיּוֹם כְּאֵן וּלְמַחַר כְּאֵן כְּדִי לְזַבְּלָהּ בְּגִלְלֵי בְּהֵמָה : סַחַר. [הַקָּף מַחְצָה] לְבְּהֵמוֹת בְּעִיר. וְאִית דְּגֵרְסֵי סַחַר, בֵּית הָאֲסוּרִים : חֲצֵר. מְקוֹם מְגִלָּה שְׁלִפְנֵי הַבַּתִּים : מְקָצָה. רַחֲבָה שְׂאֲחוּרֵי הַבַּתִּים {ו}, דְּכָל הֵנִי הַקָּפֹן לְדִירָה הוּא {ז}. וְהֵנִי פְּסִי בִּירָאוֹת נְמִי הוּאִיל וּמִימֵיהֶן רְאוּיוֹת לְשִׁתִּית אָדָם תִּשְׁמִישׁ מְעַלְיוֹתָא הוּא : וּמֵתוֹ לְהַרְחִיק כָּל שְׂהוּא. כְּלוּמַר כְּשֶׁם שְׁכָל אֵלוֹ שֶׁהִקְפּוֹ לְדִירָה אֶפְלוֹ גְּדוֹלִים עַד עֶשֶׂר כּוּרִים מֵתוֹ לְטַלְטֵל בְּהֵם, כְּדוּ מֵתוֹ לְהַרְחִיק הַהַקָּף שֶׁל פְּסִי בִּירָאוֹת כָּל מַה שְׁלִבּוֹ חֲפָץ, וְכֵן הִלְכָה :

פרק ב - משנה ד

אִם הִיְתָה דְרוֹךְ הַרְבִּים. דְרוֹךְ שְׂרָבִים בּוֹקְעִים בְּהַ מִפְּסַקַת בֵּין הַפְּסִים, יִסְלַקְנָה לְצַדִּים מַחוּץ לַפְּסִים, שְׂלֹא יִהְיוּ הַרְבִּים מְהַלְכִים בֵּין הַפְּסִים, דְּמִשְׁווֹ לַה כְּרִשׁוֹת הַרְבִּים וּמִבְטָלִים הַמַּחְצָה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה : בּוֹר הַרְבִּים. אִי פְּסָקִי מִיָּא מְדַכְרֵי אֶהְדְּדִי, שְׂלֹא הִתִּירוּ פְּסִי בִּירָאוֹת אֶלָּא שְׂיָהּיוּ מִים מְצוּיִין לְבְּהֵמוֹת עוֹלֵי רְגָלִים, וְכָל זְמַן שְׂאִין שָׁם מִים אִין לַפְּסִין תּוֹרַת מַחְצָה : בָּאָר הַיְחִיד. נְמִי שְׂרִי, דְּבָאָר מִים חַיִּים הוּן וְהָא לֹא פְּסָקִי מִיָּא : לְבָאָר הַרְבִּים. דְּאִיכָּא תַרְתִּי לְמַעַלְיוֹתָא. וְכֵן הִלְכָה. וְאִין מֵתוֹ לְמַלְאוֹת מִים וּלְהוֹצִיא מִן הַבָּאָר עַל יְדֵי פְּסִי בִּירָאוֹת אֶלָּא כְּדִי לְהַשְׁקוֹת

בְּהִמָּתֵן שֶׁל עוֹלֵי רְגָלִים וּבְאַרְץ יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּד. אָבֵל לְהוֹצִיא מִיָּם כְּדֵי
לְשִׁתּוֹת הָאָדָם עֲצָמוֹ אָסוּר {ט}, אֶלָּא יוֹרֵד לְבוֹר וְשׁוֹתָהּ {י}, אוֹ עוֹשֶׂה
מַחְצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים:

פרק ב משנה ה

וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא. מְשׁוּם דְּאָמַר חֲדָא לְחַמְרָא {יב} גְּבִי פְסִין,
דְּאָמַר אִין עוֹשִׂין אוֹתָן אֶלָּא לְבָאָר הַרְבִּים, וְהִשְׁתָּא קְאָמַר חַמְרָא אַחֲרִיתָא
דְּאָף בְּמִקְף לְדִירָה לֹא שְׂרִי טְפִי מְבִית סְאֲתִים, מְשׁוּם הֲכִי תִנָּא וְעוֹד:
שׁוּמִירָה. סִפְתָּ שׁוּמְרִים. דְּאָף עַל גַּב דְּהִקְף לְדִירָה, בֵּית סְאֲתִים הוּא דְשְׂרִי,
טְפִי לֹא: סְמוּכָה לְעִיר. דְּהוּא אִיל וּקְרוּבָה לְבֵיתוֹ דְּעִתּוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בֶּה תְּמִיד
וּכְמִקְף לְדִירָה דְּמִי: וּבְלִבָּד שְׁתָּהָא שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים עַל שְׁבַעִים אִמָּה
וְשִׁירִים. וְלֹא יוֹתֵר. וְתִנָּא קְמָא נְמִי דְלַעִיל דְּאָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ בֵּית סְאֲתִים
אֶלָּא לְקַרְפֵּי וְלִגְנָה אֶבֶל אִם הִיָּה דִיר אוֹ סְהַר אוֹ חֲצֵר וְכוּ', כְּרַבִּי עֲקִיבָא
קְאָמַר, דְּהִיכָא דְאִיכָא בֵּית דִירָה אֶפְלוּ טוּבָא נְמִי, וּכְשֵׁלָא הִקְף לְדִירָה בֵּית
סְאֲתִים. וּמֵאִי בִינִיָּהוּ, אָמְרִינָן בְּגַמְרָא דְאִיכָא בִינִיָּהוּ דְּבַר מַעֵט, שְׁבִית
סְאֲתִים יוֹתֵר עַל שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים רְבוּעִים, וְתִנָּא קְמָא שְׂרִי בְּבֵית
סְאֲתִים שְׁלֹמִים, וּלְרַבִּי עֲקִיבָא שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים עַל שְׁבַעִים אִמָּה
וְשִׁירִים וְתוֹ לֹא. וְכִיִּצַּד יְדַעְנוּ דְּבֵית סְאֲתִים יוֹתֵר עַל שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים
רְבוּעִים, דְּהָא אָמְרִינָן בְּגַמְרָא וְכַמָּה הֵן סְאֲתִים, כְּחֲצֵר הַמְשָׁכֹן, וְחֲצֵר
הַמְשָׁכֹן כְּתִיב בֵּיה (שְׁמוֹת כז) אַרְדָּ הַחֲצֵר מֵאָה בְּאִמָּה וְרַחֵב חֲמִשִּׁים
בְּחֲמִשִּׁים, וְדַרְשִׁינָן מֵאִי חֲמִשִּׁים בְּחֲמִשִּׁים, אִמָּרָה תוֹרָה טַל חֲמִשִּׁים
שְׁאָרְכוּ יוֹתֵר עַל רְחִבּוֹ וְסַבֵּב חֲמִשִּׁים הַנוֹתְרִים לְשַׁעוֹר שַׁבַּת, דְּהוּוּ לְהוּ
שְׁבַעִים אִמָּה וְאַרְבַּעַה טַפְחִים מְרַבְּעִים. כִּיִּצַּד, עֲשֵׂה מֵהֶם חֲמֵשׁ רְצוּעוֹת שֶׁל
עֶשֶׂר אִמָּה רַחֵב וְאַרְכָּן חֲמִשִּׁים, תֵּן אַחַת לְמִזְרְחָהּ וְאַחַת לְמַעְרָבָהּ, הָרִי
רְחִבָּה שְׁבַעִים וְאַרְכָּהּ חֲמִשִּׁים, שִׁים אַחַת לְדָרוֹם וְאַחַת לְצָפוֹן, הָרִי שְׁבַעִים
עַל שְׁבַעִים, אֶלָּא שְׁהַקְרָנוֹת פְּגוּמִים לְכָל קָרוֹ וְקָרוֹ עֶשֶׂר עַל עֶשֶׂר מִפְּנֵי
הַתּוֹסֶפֶת שֶׁהוֹסֶפֶת. טַל מִן הַרְצוּעָה הַחֲמִשִּׁית אַרְבַּע חֲתִיכוֹת שֶׁל עֶשֶׂר [עַל
עֶשֶׂר] וְשִׁים לְאַרְבַּע קְרָנוֹת, וְנִתְמַלְאוּ. טַל עֶשֶׂר עַל עֶשֶׂר הַנוֹתְרִים שֶׁהֵם
שְׁשִׁים טַפְחִים [עַל שְׁשִׁים טַפְחִים] וְעֲשֵׂה אוֹתָם רְצוּעוֹת שֶׁל שְׁנֵי טַפְחִים,
הָרִי שְׁלֹשִׁים רְצוּעוֹת אַרְדָּ כָּל אַחַת עֶשֶׂר אַמּוֹת, שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ מְאוֹת אִמָּה. תֵּן
שְׁבַעִים לְכָל רוּחַ, הָרִי שְׁבַעִים [אַמּוֹת] וְאַרְבַּעַה טַפְחִים עַל שְׁבַעִים אַמּוֹת
וְאַרְבַּעַה טַפְחִים, אֶלָּא שְׁהַקְרָנוֹת פְּגוּמִים טַפְחִים עַל טַפְחִים, וְנִשְׁאָרוּ בְּיַד
עֶשְׂרִים אִמָּה, טַל מֵהֶם שְׁמֹנֶה טַפְחִים וְשִׁים לְקְרָנוֹת וְנִתְמַלְאוּ, וְנִשְׁאָרוּ
בְּיַד שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמּוֹת וְאַרְבַּעַה טַפְחִים אַרְדָּ בְּרַחֵב טַפְחִים, וְהִינּוּ דְּבַר
מַעֵט, שְׂאֵם בְּאֵת לְחַלְקוֹן וּלְהַקִּיף אִין מְגִיעַ תּוֹסֶפֶת לְרַחֵב שְׁנֵי שְׁלִישֵׁי אַצְבָּע,
דְּהָא בְּעִי לְמַעַבַּד מְנָה רְצוּעוֹת שֶׁל רַפְ"ג [אַמּוֹת] אַרְדָּ לְהַקִּיף הָאֲרַבַּע
רוּחוֹת. כֶּד מְצֵאתִי פְרוּשׁ שִׁיטָה זֹו בְּפִרוּשֵׁי רַש"י, וְנִכּוֹן הוּא. וְהַרְמַב"ם
בְּקֵשׁ חֲשְׁבוֹנוֹת רַבִּים וְלֹא יִרְדְּתִי לְסוּף דְּעִתּוֹ {טו}. וּבִמָּה שְׂאָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא אֶפְלוּ אִין בֶּה אֶחָד מֵאֵלּוּ מְטַלְטְלִים בְּתוֹכָהּ, הִלְכְתָּא כְּוִתִּיהָ. אָבֵל
בְּמֵאִי דְפְלִיג אַחְכָּמִים דְּאָמְרוּ לוֹ דְלַעִיל וְסַבֵּר דְשְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים עַל
שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים וְתוֹ לֹא, בְּהָא הִלְכָה כְּחַכְמִים. דְּבַבֵּית סְאֲתִים כְּחֲצֵר

המשכן שרי, שהוא דבר מעט יותר על שבעים אמה ושירים רבועים: אם היתה ארפה יותר על רחבה. ואף על גב דמעט רחבה והוסיף על ארפה ואין בכלה אלא בית סאתים, אין מטלטליו, דמרבע הוא דשרו רבנו היכא דלא הקו לדירה. והלכה כרבי יוסי דפליג אדרבי אליעזר ולא בעי מרבעות:

פרק ב - משנה ו

אפלו היא פבית פור. אפגתא דלעיל קאי אגנה וקרפף: אנשי חצר ששכח אחד מהם ולא ערב. ולמחר בטל רשות חצרו לחבריו, שהיה אוסר עליהן מלהוציא מבתיהן לחצר, שהחצר ברשות כלן וחלקו אוסר עליה. הואיל ובטל רשות חצרו בטל אף רשות ביתו, אף על פי שלא פרש, ונעשה אורח אצלם, לפיכך אף ביתו מתר להם. אבל אסור לו להכניס ולהוציא מביתו לחצר, אף על פי שהוא מתר להכניס ולהוציא מבתיהם לחצר כשאר כל אדם הנכנס לבית חברו שמתר לו להוציא מבית חברו לחצר, דהא רשותא דחד הוא, מכל מקום מביתו אסור הוא להוציא. ולא אמרינן כיון דבטל להו רשות ביתו הרי ביתו כבתיהם, דבשעה שמוציא מביתו לחצר חוזר ומחזיק ברשותו הוא ואוסר עליהן, כדתנן בהדר עם העובד כוכבים, מי שנתן רשותו וחזר והוציא בין בשוגג בין במזיד {יז} הרי זה אוסר: שיוציאו בעקר בניו בפסח. משום מרור. ועקר בניו ירק שעליו שלו דומות לעקר. ואני שמעתי סיב הגדל סביבות הדקל: ובקשתי לי חבר. לשלשה דברים הללו אם שמע מפיו, ולא מצאתי. ואין הלכה כאחד מהן. דגבי גנה וקרפף לא שרי טפי מבית סאתים. ואנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב ובטל רשותו ולא בטל ביתו, אף להם אסור ביתו, אבל מבתיהם לחצר מתר. ועקר בניו לאו מרור הוא ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח:

פרק ג

פרק ג - משנה א

בכל מערבין. ערובי תחומין {א}. דאלו ערובי חצרות אין מערבין אלא בפתי. והאי בכל דתנן במתניתין, לאו דוקא, כדאמרינן בגמרא אין למדין מן הכללות אפלו במקום שנאמר בהן חוץ, דהא הכא תנן בכל מערבין חוץ מן המים ומן המלח, ואיכא נמי כמהין ופטריות דאין מערבין ולא משתתפים בהם, דלאו מזון ניהו, כמו מים ומלח: ומשתתפים. שתופי מבואות: הכל נקח בכסף מעשר. כדכתיב (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאנה נפשך: חוץ מן המים ומן המלח. דלאו פרי מפרי הוא: הנודר מן המזון. לא דאמר יאסר עלי מזון, דאין נקרא מזון אלא חמשת המינים דזיני וסעדי, אלא כגון דאמר כל הזן עלי קונם, וכל מלי זיני ומשביעים

לפי שעה חוץ מן המים והמלח: מערבין לנזיר ביין. דאף על גב דלא חזי לדידיה, חזי לאחריני: ולישראל בתרומה. דהא חזיא לפהנים: סומכוס אומר בחלין. דמידי דחזי ליה בעינן. וביין לנזיר לא פליג סומכוס, מפני שאפשר שישאל הנזיר על נדרו ויהיה היין מתר לו באותה שבת, אבל תרומה אי אפשר שתהיה ראויה לישראל, שאפלו ישאל המפריש התרומה עליה והרי היא כאלו לא הורמה, הרי היא חוזרת לטבלה ואסור לאכל ממנה עד שיחזר ויפריש תרומה אחרת, ואין מפרישין תרומה בשבת אפלו בין השמשות, הלכך לא חזיא ליה. ואין הלכה כסומכוס: ולכהן בבית הפרס. סתמא היא, ולא סומכוס קאמר לה. בית הפרס, שדה שנחרש בה קבר מתר לכהן לכנס שם כשהוא מנפח והולך {ג} ורואה שאינו נוגע בעצם פשעורה. ומשום הכי מתר לתן ערובו שם, שהרי יכול להכניס במקום שנתן שם ערובו והוי הוא וערובו במקום אחד: לחוץ. לעשות מחצה בינו לקבר שלא יאהיל, כגון שיכניס שם בשדה תבה ומגדל {ד}, אלמא חזי ליה. ופלגתא דרבי יהודה ורבנן מוקמינן בגמרא דאפלו בישראל פליגי רבנן עליה דרבי יהודה ואמרי דאין מניחין ערובי תחומין בבית הקברות, ולא נקט כהן אלא להודיעו כחו דרבי יהודה דאפלו בכהן שרי. ובהא קמפלגי, דרבי יהודה סבר אף על גב דאסור להנות ולהשתמש בבית הקברות {ה}, מתר להניח שם ערוב, דאין מערבין ערובי תחומין אלא לדבר מצוה ומצוות לאו להנות נתנו, ואף על פי שמשפתמר שם הערוב אחר קנייתו, דהא בין השמשות קונה וכבר נעשית המצוה והוא משתמר שם כל השבת, קסבר רבי יהודה אין אדם מקפיד על ערובו אם אבד או נגנב לאחר שקנה. ורבנן סברי אדם מקפיד על ערובו לאחר שקנה, ורוצה שלא יגנב, הלכך כשהערוב משתמר בבית הקברות כל השבת לאחר שקנה בין השמשות ונגמרה מצותו נמצא משתמש באסורי הנאה, שהקברות אסורים בהנאה, לפיכך לא יניח אדם ערוב בבית הקברות. והלכה כחכמים:

פרק ג - משנה ב

מערבין בדמאי. בכפר שלקחה מעם הארץ ולא הפריש ממנה תרומת מעשר של דמאי: ובמעשר ראשון כו' אבל לא בטבל וכו'. כגון מפרשין במסכת שבת פרק מפנין: השולח את ערובו ביז חרש כו'. להוליכו לסוף אלפים אמה. ודוקא בערובי תחומין אינו ערוב אם שלחו ביז קטן, אבל בערובי חצרות קימא לו קטן גובה את הערוב {ז}: ביז מי שאינו מודה בערוב. כגון כותי או צדוקי: ואם אמר לאחר. כשר, לקבלו מן הפסול ויוליכנו הכשר לסוף אלפים אמה: הרי זה ערוב. ובלבד שיהא הוא עומד ורואה בשעה שהפסול נותנו ליד הכשר, אף על פי שאינו רואה כשהכשר מוליכו, דחזקה שליח עושה שליחותו:

נִתְּנוּ בְּאֵילָן. הַעוֹמֵד בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים וַיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה טַפְחִים עַל אַרְבָּעָה טַפְחִים אוֹ יוֹתֵר: **לְמַעַלָּה מֵעֵשְׂרָה אֵין עֲרוּבוֹ עָרוּב.** דְּכִיּוֹן דְּהָאֵילָן רָחֵב אַרְבָּעָה, לְמַעַלָּה מֵעֵשְׂרָה הוּי רִשׁוֹת הִיחִיד, וְהוּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְכִיּוֹן דְּאֵי הוּי בְּעֵי לְמַשְׁקַל עֲרוּבִיהָ וּמִיכְלִיָּה בְּשַׁעָה שְׁהַעֲרוּב זֹכָה לוֹ, דְּהֵינּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, לֹא מְצִי שְׁקִיל לֵיהָ דְּמִיתֵי מְרִשׁוֹת הִיחִיד לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, לֹא הוּי עָרוּב: **לְמַטָּה מֵעֵשְׂרָה הָרִי זֶה עָרוּב.** דְּלְמַטָּה מֵעֵשְׂרָה כְּרַמְלִית הִיא, דְּכָל מְשַׁלְּשָׁה וְעַד תְּשַׁעָה בְּרַחֵב אַרְבָּעָה כְּרַמְלִית הִיא, וְכִיּוֹן דְּאֵי שְׁקִיל לֵיהָ לְעֲרוּבִיהָ אֵין כָּאֵן אֶלָּא אֲסוּר שְׁבוּת, הָרִי זֶה עָרוּב. וּמִתְּנִיתִין רַבִּי הִיא דְּאָמַר כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא גָזְרוּ עָלָיו בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת {ח}. וּבְשַׁעָה שְׁהַעֲרוּב זֹכָה לוֹ דְּהֵינּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מְצִי שְׁקִיל לֵיהָ, וְנִמְצָא הוּא וְעֲרוּבוֹ בְּמַקּוֹם אֶחָד, הַלְּכָךְ הוּי עָרוּב: **נִתְּנוּ בְּבוֹר.** שְׁבַכְרַמְלִית {ט} כְּגוֹן שְׁבַבְקָעָה וְשְׁבַשְׁדוֹת, וְנִתְּכּוֹן לְשַׁבַּת בְּבַקָּעָה אוֹ בְּשַׁדָּה, הָרִי זֶה עָרוּב, דְּבוֹר עֲצָמוֹ רִשׁוֹת הִיחִיד וְהוּא קָנָה שְׁבִיתָהּ בְּכְרַמְלִית, וּבְשַׁעָה שְׁהַעֲרוּב זֹכָה לוֹ דְּהֵינּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מְצִי שְׁקִיל לֵיהָ, כְּרַבִּי דְּאָמַר כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא גָזְרוּ עָלָיו בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: **אֶפְלוּ גְבוּהָ מֵאָה אִמָּה.** וְאֵין לְמַטָּה רַחֵב אַרְבָּעָה, דְּלָאוּ רִשׁוֹת הִיחִיד הוּא, וְאִף עַל גַּב דְּלְמַעַלָּה רַחֵב אַרְבָּעָה, דְּהָא עָרוּב עַל גַּבֵּי מַקּוֹם אַרְבָּעָה בְּעֵינָן: **תְּלוּשׁ וְנַעוּץ.** הוּא דְּהוּי עָרוּב, אֲבָל מִחֻבֵּר לֹא הוּי עָרוּב, מְשׁוּם דְּכִי שְׁקִיל לֵיהָ גִזְרָה שְׁמָא יִקְטֹם, לְפִי שְׁהַקְּנָה רִדָּה הוּא אֵיכָּא לְמַגְזֵר שְׁמָא יִקְטֹם כִּי שְׁקִיל לֵיהָ, אֲבָל אֵילָן קֶשֶׁה הוּא וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לְשְׁמָא יַעֲלָה וַיִּתְּלַשׁ לֹא חִישִׁינָן, אֲבָל קְטִימַת קָנָה אֵינְדִי דְּרַכִּיכָא וְדָאֵי מְקַטְמָא וּמַחֲבִיב מְשׁוּם קוּצֵר. אֵי נְמִי קָנָה וְקִנְדָּס מְחֻלָּף לֵיהָ מִחֻבֵּר בְּתְלוּשׁ, דְּקִנִּים הַרְבֵּה תְּלוּשִׁין נַעוּצִים וְנִרְאִין כְּמַחֲבָרִים, מְשׁוּם הַכִּי אֵיכָּא לְמַגְזֵר שְׁמָא יִקְטֹם בְּמַחֲבֵר וַיִּחֲשֵׁב שֶׁהוּא תְּלוּשׁ, אֲבָל בְּאֵילָן לֵיכָּא לְמַגְזֵר שְׁמָא יַעֲלָה וַיִּתְּלַשׁ וַיִּטְעָה לְחֲשֵׁב דְּתְלוּשׁ הוּא: **נִתְּנוּ בְּמַגְדָּל.** שֶׁל עֵץ: **וְאֲבָד הַמַּפְתָּח הָרִי זֶה עָרוּב.** וְכְגוֹן שְׁהַמְּנַעוּל קְשׁוּר בְּחוּטִים וְחֻבְלִים, שְׂאֵם לֹא יִמְצָא הַמַּפְתָּח אֵי אֶפְשֵׁר לְחַתְּכָן אֶלָּא בְּסַכִּין. תֵּנָא קִמָּא סִבֵּר הוּאֵיל וְאֶפְשֵׁר לְפַתַּח עַל יְדֵי שְׁיַחְתָּךְ הַחֻבְלִים בְּסַכִּין אֵין כָּאֵן אֲסוּר סְקִילָה אֶלָּא אֲסוּר שְׁבוּת, דְּמִקְלָקֵל הוּא בְּחַתִּיכַת הַחֻבְלִים וְכָל הַמְּקַלְקֵלִים פְּטוּרִים, וְאֲסוּר שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּשַׁעַת קִנְיַת הָעָרוּב לֹא גָזְרוּ בּוֹ כְּדָאֲמַרְוּ, הַלְּכָךְ הוּי עָרוּב, דְּמְצִי מִיתֵי סַכִּין וַיִּחְתְּךְ לְחֻבְלִים וְשְׁקִיל לְעֲרוּבִיהָ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סִבֵּר אֵין כְּלִי נָטָל אֶלָּא לְצַרְךָ תְּשַׁמִּישׁוּ, וְאֲסוּר לְטַלְטֵל הַסַּכִּין כְּדִי לְחַתְּךְ הַחֻבְלִים, שְׂאֵין תְּשַׁמִּישׁוּ אֶלָּא לְחַתְּךְ הָאֶכְלִים, וְהוּאֵיל וְאֵיכָּא תְּרַתִּי, טְלַטוּל הַסַּכִּין, וְחַתִּיכַת הַחֻבְלִים, אֶפְלוּ לְרַבִּי דְּאָמַר כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מְשׁוּם שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא גָזְרוּ, בְּכַהֲאֵי גִּוְנָא מוֹדָה דְּגָזְרוּ. וְאֵין הַלְּכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

נִתְּגַלְגַּל חוּץ לְתַחוּם אֵינוֹ עָרוּב. הוּאֵיל וַיֵּשׁ מִבֵּיתוֹ שֶׁהוּא לָן שֶׁם עַד עָרוּבוֹ יוֹתֵר מֵאֶלְפִים אִמָּה, לֹא מְצִי לְמִיזֵל וּלְמַשְׁקִלָּהָ. וְהוּא שְׁנִתְּגַלְגַּל שְׁתֵּי אַמּוֹת חוּץ לְאֶלְפִים אִמָּה, שְׁכָל אָדָם יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת {יא} מִמַּקּוֹם

ערובו, שְׁתֵּי אַמּוֹת מֵצַד מְזַרְחוֹ שֶׁל עֵרוֹב וּשְׁתֵּי אַמּוֹת מֵצַד מְעַרְבוֹ: **נֶפֶל עָלָיו גַּל**. וְהוּא דֹבְעֵי מָרָא וְחֻצִינָא לְפִנּוּיָהּ, דְּהוּיָא מְלֹאכָה {יב} וְלֹא שְׁבוּת: **תְּרוּמָה וְנִטְמָאת**. דְּהַשְׁתָּא לֹא חֻזְיָא לֹא לְדִידִיהָ וְלֹא לְאַחֲרֵינָי. וְאַצְטְרִיךְ תִּנְא לְאַשְׁמַעִינָן נְתַגְלָגֶל חוּץ לְתַחוּם וְנֶפֶל עָלָיו גַּל, דְּאִי אֲשַׁמְעִינָן נְתַגְלָגֶל, מְשׁוּם דְּלִיתִיהָ גְבִיָּה הוּי הוּא בְּמָקוּם אֶחָד וְעֵרוֹבוֹ בְּמָקוּם אַחֵר, אֲבָל נֶפֶל עָלָיו גַּל דְּאִיתִיהָ גְבִיָּה אֵימָא לְהוּי עֵרוֹב. וְאִי אֲשַׁמְעִינָן נֶפֶל עָלָיו גַּל דְּלֹא מְצִי שְׁקִיל לִיהָ אֵלָא בְּמְלֹאכָה בְּמָרָא וְחֻצִינָא, אֲבָל נְתַגְלָגֶל דְּאַפְשָׁר דְּנִשְׁיב זִיקָא וּמַהְדָּר לִיהָ לְתוּךְ הַתַּחוּם אֵימָא לְהוּי עֵרוֹב, קָא מְשַׁמַּע לָן. וְתִנְא נִשְׂרָף לְהוּדִיעָךְ כְּחוּ דְרַבִּי יוֹסִי, דְּאָף עַל גַּב דְּאִינוּ בְּעוֹלָם מְשׁוּם סָפֵק לֹא מְתַסֵּר. וְתִנְא תְּרוּמָה שְׁנִטְמָאת לְהוּדִיעָךְ כְּחוּ דְרַבִּי מֵאִיר, דְּאָף עַל גַּב דְּיִשְׁנֹו בְּעוֹלָם וְיֵשׁ לוֹמֵר הַעֲמִידְנָה בֵּין הַשְּׁמֹשׁוֹת עַל חֻזְקָתָהּ שֶׁל קֹדֶם לְכֹן וּטְהוּרָה הִיְתָה, אֲפֹלוּ הִכִּי לֹא אֲמָרִינָן חֻזְקָה לְקָלָא: **מִשְׁחֶשְׁכָּה הָרִי זֶה עֵרוֹב**. דְּלֹאֲחֵר שְׁקִנְהָ בֵּין הַשְּׁמֹשׁוֹת אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ אִם נֶאֱבַד: **הָרִי זֶה חֲמור גִּמְל**. דְּמִסְפָּקָא לָן אִי קִנְהָ לִיהָ עֵרוֹב וְהִכָּא הוּיָא בֵּיתוֹ וּמַהְכָּא יֵשׁ לוֹ אֲלָפִים לְכָל רוּחַ, וְהַפְסִיד אֲלָפִים שְׁמַעְבַּר בֵּיתוֹ וְהִלָּאָה, אוֹ שְׁמָא לֹא קִנְהָ עֵרוֹב וּמִבֵּיתוֹ יֵשׁ לוֹ אֲלָפִים לְכָל רוּחַ, וְלֹא קִנְהָ לְעַבְרָ עֵרוֹבוֹ כְּלוּם, וּמַחֲמַת סָפֵק זֶה נֶאֱסֵר לְלֶכֶת אֵלָא אֲלָפִים אַמָּה שְׁבִין בֵּיתוֹ לְעֵרוֹב, דְּמַמָּה נִפְשָׁךְ בְּהִנְךְ מִשְׁתַּרְי, אֲבָל בְּאֲלָפִים דְּמַעֲרוֹבוֹ וְאִילָךְ לֹא, דְּלִמָּא לֹא קִנְהָ עֵרוֹב. וּמִבֵּיתוֹ וְאִילָךְ נִמְי לֹא, דְּלִמָּא קִנְהָ עֵרוֹב. נִמְצָא זֶה מוֹשְׁכּוֹ לְכָאן וְזֶה מוֹשְׁכּוֹ לְכָאן, כְּאֲדָם הַמְנַהִיג חֲמור וְגִמְל, שְׁהַחֲמור הוּלֵךְ לְפָנָיו וְזֶה מְנַהִיגוֹ, וְהַגִּמְל מֵאַחֲוֵרָיו וְהוּא מוֹשְׁכּוֹ, וְצָרִיךְ לְפָנוּת לְפָנָיו וְלֹאֲחֲרָיו: **רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים סָפֵק עֵרוֹב כְּשֵׁר**. דְּאֲמָרִינָן הַעֲמִד עֵרוֹב עַל חֻזְקָתוֹ, וּכְשֶׁהִנִּיחוֹ הִיָּה בְּתוּךְ הַתַּחוּם וְהִיָּה טְהוּר וְלֹא הִיָּה עָלָיו גַּל, לְפִיכָךְ עֵרוֹבוֹ עֵרוֹב. וְכֹן הִלְכָה:

פרק ג - משנה ה

מתנה אדם על ערובו. מְנִיחַ שְׁנֵי עֵרוֹבִין {יד}, אֶחָד לְסוּף אֲלָפִים לְמִזְרַח בֵּיתוֹ וְאֶחָד לְסוּף אֲלָפִים לְמַעַרְב בֵּיתוֹ, וְאוֹמֵר אִם בָּאוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְמִזְרַח וְצָרִיךְ אֲנִי לְבָרַח מִפְּנֵיהֶם יִקְנֶה לִי עֵרוֹבֵי שְׁבַמְעָרְב וְיִהְיוּ לִי לְמַעַרְב בֵּיתִי אַרְבַּעַת אֲלָפִים אַמָּה. וְאָף עַל גַּב דְּלֹא אֲתוּ עַד לְמַחֵר, אֲמָרִינָן יֵשׁ בְּרָרָה {טו}, דְּבִין הַשְּׁמֹשׁוֹת קִנְהָ לִיהָ עֵרוֹבָא דְּאִידָךְ גִּיסָא: **הָרִינִי כִבְנִי עִירִי**. אֲלָפִים מְעִירִי לְכָל רוּחַ, וְאִינִי צָרִיךְ לְהַשְׁתַּכֵּר לְכָאן וּלְהַפְסִיד מְכָאן: **אם בא חכם למזרח**. חוּץ לְתַחוּם עִירִי וְרוּצָה אֲנִי לְלַמֵּד מִפִּיו, וְעַכְשָׁיו אִינִי יוֹדֵעַ לְאִיזָה צַד יָבֵא, וּלְמַחֵר אֲשַׁמַּע מִפִּי אֲדָם הַבָּאִים מִשָּׁם לְכָאן עַל יְדֵי עֵרוֹב: **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר**. אִם בָּאוּ מְכָאן וּמְכָאן, וְאֶחָד מֵהֶם רָבוּ, יִלְךְ אֲצֶל רָבוּ וְלֹא אֲצֶל הָאֲחֵר, דְּקִים לָן בְּגוּיָה דְּבִשְׁעַת קִנְיַת עֵרוֹב בֵּין הַשְּׁמֹשׁוֹת דְּעִתִּיהָ דְּלִקְנִי לִיהָ הֵהוּא עֵרוֹב דְּלִצַּד רַבִּיהָ. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּזִמְנִין דְּנִיחָא לִיהָ לְאִינֵשׁ בְּחַבְרִיהָ טְפִי מְרַבִּיהָ:

מְעַרְב אָדָם שְׁנֵי עֲרוּבֵינּוּ. אִם הָיָה צָרִיךְ לִילָךְ יוֹם רִאשׁוֹן לְכָאן וְיוֹם שְׁנֵי לְכָאן, יְכוּל לְעַרְב לְמִזְרַח וּלְמַעֲרָב עֲרֵב יוֹם הָרִאשׁוֹן {יח}, וְאוֹמֵר עֲרוּבֵי שֶׁל מִזְרַח יִקְנֶה לִי הַיּוֹם לְצָרְךָ מִחָר, וְעֲרוּבֵי שֶׁל מַעֲרָב יִקְנֶה לִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּלִמְחָר לְצָרְךָ יוֹם שְׁנֵי. דְּקִסְבֵּר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁבֶּת וְיוֹם טוֹב לֹאוּ כְּחֵד יוֹמָא אֲרִיכָא נִינְהוּ אֵלָא שְׁתֵּי קִדְשׁוֹת [הו], וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּקָמָא לְדִידִיָּה הוּא דְּקִנִּי וְלֹא לְיוֹם שְׁנֵי: **עֲרוּבֵי בְּרִאשׁוֹן וּבִשְׁנֵי כְּבִנֵי עִירֵי.** כְּלוּמַר וְאִם לֹא הָיָה צָרִיךְ לִילָךְ אֵלָא בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וּבִשְׁנֵי אֵין צָרִיךְ לְזוּז מִמְקוּמוֹ וְאִינוּ רוּצֶה לְהַפְסִיד לֹא אֲלַפִּים שֶׁל תְּחוּמוֹ מִכָּאן וְלֹא אֲלַפִּים שֶׁל תְּחוּמוֹ מִכָּאן {יט}, יַעֲרֵב עֲרוּב אֶחָד לְצַד שֶׁהוּא רוּצֶה לִילָךְ בּוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְאוֹמֵר עֲרוּבֵי זֶה יִקְנֶה לִי לְצָרְךָ מִחָר, וּבִשְׁנֵי הֲרִינִי כְּבִנֵי עִירֵי שֶׁלֹּא עֲרָבוּ. אוֹ אִם הָיָה צָרִיךְ לִילָךְ בִּשְׁנֵי וְלֹא בְּרִאשׁוֹן, יֹאמֵר עֲרוּב זֶה יִקְנֶה לִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל מִחָר וּבְרִאשׁוֹן אֶהְיָה כְּבִנֵי עִירֵי: **אוּ מְעַרְב לְשְׁנֵי הַיָּמִים.** הֵינּוּ לְרוּחַ אַחַת דְּאֲמַרִי לְעִיל. וְהָא תּוֹ לְמָה לִּי, אֵלָא הֲכִי קִאֲמַרִי לִיָּה רַבְּנָן לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִי אַתָּה מוֹדֶה לְיוֹם אֶחָד דְּאוּ מְעַרְב לְרוּחַ אַחַת אוֹ אִינוּ מְעַרְב כָּל עֵקֶר, שְׂאִינוּ יְכוּל לּוּמַר חֲצִי יוֹם עֲרוּבֵי לְמִזְרַח וְחֲצִי יוֹם עֲרוּבֵי לְמַעֲרָב. לְשְׁנֵי הַיָּמִים נְמִי, דְּהֵינּוּ לְשַׁבַּת וְיוֹם טוֹב, אוּ מְעַרְב כְּמוֹ לְיוֹם אֶחָד אוֹ אִינוּ מְעַרְב כָּל עֵקֶר. דְּסַפְקָא לְהוּ לְרַבְּנָן שֶׁבֶּת וְיוֹם טוֹב אִי כְּיוּמָא אֲרִיכָא דְּמוֹ אִי לֹא, וְעֵבְדֵי הָכָא לְחַמְרָא דְּאֵין יְכוּל לְעַרְב לְשְׁתֵּי רוּחוֹת דְּלִמָּא חֲדָא קִדְשָׁה הִיא, וְהָכָא לְחַמְרָא דְּאֲמַרִי לְקָמוֹ נֶאֱכַל בְּרִאשׁוֹן אֵין עֲרוּב לְשְׁנֵי, דְּלִמָּא שְׁתֵּי קִדְשׁוֹת הֵן וְלֹא כְּיוּמָא אֲרִיכָא דְּמוֹ: **מוּלִיכוּ.** הַשְּׁלִיחַ {כ} עָרַב יוֹם טוֹב שְׁלִפְנֵי שַׁבַּת וּמַחֲשִׁיד עָלָיו עַד שִׁיקְנֶה הָעֲרוּב: **וְנוֹטְלוּ וּבֹא לוּ.** שְׂמָא יֶאֱבֹד וְשׁוּב אֵין לוֹ עֲרוּב לְשְׁנֵי, כְּדִקְתַּנִּי נֶאֱכַל עֲרוּבוֹ בְּרִאשׁוֹן עֲרוּב לְרִאשׁוֹן וְאֵין עֲרוּב לְשְׁנֵי: **בִּשְׁנֵי.** חוֹזֵר וּמוּלִיכוּ בִּשְׁנֵי. דְּקִימָא לָן הַמְעַרְב בְּפֶת בְּרִאשׁוֹן וְרוּצֶה לְעַרְב בְּפֶת בִּשְׁנֵי צָרִיךְ שִׁיעֲרַב בְּאוֹתוֹ עֲרוּב עֲצָמוֹ שְׁקֵרָא עָלָיו שֵׁם מֵאֲתַמוּל, וְעַתָּה שׁוֹתֵק, אֲבָל לֹא בְּפֶת אַחֲרֵת, דְּבַעֵי לְמִקְרָא עָלֶיהָ הַשְּׁתָא שֵׁם עֲרוּב, וְהוּי מְכִין מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבַּת: **וְנִמְצָא מִשְׁתַּכֵּר בְּהַלִּיכָתוֹ.** כְּלוּמַר קוֹנֶה לוֹ הַלִּיכָה לְיוֹם מִחָר: **וּמִשְׁתַּכֵּר בְּעֲרוּבוֹ.** שְׂאוּכְלוּ. וְיוֹם טוֹב אַחַר הַשַּׁבַּת דְּלֹא אֶפְשֵׁר בְּהֲכִי, מוּלִיכוּ בְּרִאשׁוֹן וְאִינוּ אוּכְלוּ, וְחוֹזֵר וְהוֹלֵךְ שֵׁם בִּשְׁנֵי לְרִאוֹת, אִם קִים הָעֲרוּב מַחֲשִׁיד עָלָיו, וְאִם רוּצֶה יֹאכְלֵנוּ אַחֲרֵי כֵן: **מוֹדִים אַתֶּם לִי שֶׁהֵן שְׁתֵּי קִדְשׁוֹת.** דְּאֲמַרִיתוּ נֶאֱכַל עֲרוּב בְּרִאשׁוֹן אֵין עֲרוּב לְשְׁנֵי, וְאִי חֲדָא קִדְשָׁה נִינְהוּ הֵנּוּ לִיָּה כְּחֵד יוֹמָא אֲרִיכָתָא וְיִקְנֶה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל רִאשׁוֹן לְשְׁנֵיהֶם, וְכִיּוֹן דְּשְׁתֵּי קִדְשׁוֹת נִינְהוּ יְכוּל לְעַרְב נְמִי לְשְׁתֵּי רוּחוֹת. וְרַבְּנָן אֲזָלִי הָכָא לְחַמְרָא וְהָכָא לְחַמְרָא כְּדִאֲמַרוּ, מִשׁוּם דְּמִסְפָּקָא לְהוּ. וְהִלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּשַׁבַּת וְיוֹם טוֹב שְׁתֵּי קִדְשׁוֹת הֵן:

שְׂמָא תַתְּעַבֵּר. שְׂמָא יַעֲשׂוּ בֵּית דִּין הַגְּדוֹל אֶלּוּל מְעַבֵּר וְיִהְיוּ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים, יוֹם לִי שֶׁל אֶלּוּל וְיוֹם לִיָּא, וְהוּא צָרִיךְ לִילָךְ בְּרִאשׁוֹן לְצַד אֶחָד וּבִשְׁנֵי לְצַד אַחַר, מְעַרְב שְׁנֵי עֲרוּבֵין וּמְנִיחוֹן בְּעֲרָב יוֹם טוֹב זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן וְאוֹמֵר וְכוּ': **וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים.** דְּקִסְבְּרֵי קִדְשָׁה אַחַת הֵן. וְהִלְכָה

פְּחֻכְמִים בְּשָׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. דָּלְאוּ מְשׁוּם סִפְקָא בְּלָבָד אֶתְקוּן שְׂמָא קִדְשׁוֹ בֵּית דִּין אֶת יוֹם שְׁלֹשִׁים אוֹ יוֹם לִיָּא וְאֶחָד מֵהֶם חַל, אֶלָּא מְשׁוּם דְּשְׂמָא בָּאוּ עֵדִים מִן הַמְּנַחָה וּלְמַעְלָה, שְׁנוּהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קִדְשׁ וּלְמַחֵר קִדְשׁ וְתַרְוִיחוּ קִדְשָׁה אַחַת. אֲבָל בְּשַׁאֲרַי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גְּלוּת דְּלֹא אֶתְקוּן אֶלָּא מִסְפִּיקָא דְּלֹא יִדְעִינָן מַתִּי קִדְשׁוֹ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל אֶת הַחֹדֶשׁ, מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבֵּי יְהוּדָה דְּשִׁתִּי קִדְשׁוֹת הֵן. וְחֻכְמִים הָאֻמּוּרִים כָּאֵן הוּא רַבֵּי יוֹסִי {כב} :

פרק ג - משנה ח

מִתְּנָה אָדָם עַל הַכֹּלְפָּה. סַל שְׁיֵשׁ בּוֹ פְּרוֹת טְבָלִים, מִתְּנָה עָלָיו בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאוֹמֵר, אִם הַיּוֹם חַל תְּהֵא זֶה תְּרוּמָה עַל אֱלוֹ, וְאִם הַיּוֹם קִדְשׁ אֵין בְּדַבְרֵי כָּלוּם. שְׂאִין מְגַבִּיהִין תְּרוּמָה בְּיוֹם טוֹב. וּלְמַחֵר הוּא אוֹמֵר אִם אֶתְמוּל קִדְשׁ וְהַיּוֹם חַל תְּהֵא זֶה שְׂאֵמְרֵתִי אֶתְמוּל תְּרוּמָה עַל אֱלוֹ, וְאִם הַיּוֹם קִדְשׁ {כד} וְאֶתְמוּל חַל כְּבָר הִיא תְּרוּמָה. וְאוֹכַל כֹּלְפָּה הַמִּתְקַנֵּת וּמְשַׁיֵּר הַתְּרוּמָה: **וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֻכְמִים.** הוּא רַבֵּי יוֹסִי כְּדֹאֲמָרוֹן, דְּסָבַר קִדְשָׁה אַחַת הֵן וְאֵין מְגַבִּיהִים בְּהֵם תְּרוּמָה. וְדוֹקָא בְּשָׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּדַפְרִישִׁית לְעֵיל: **וְכֵן בִּיצָה שְׁנוּלְדָה בְּרִאשׁוֹן.** שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה: **תֹּאכַל בְּשָׁנֵי.** דָּאִם הָרִאשׁוֹן קִדְשׁ הַשָּׁנִי חַל, וּבִיצָה שְׁנוּלְדָה בְּיוֹם טוֹב מִתְּנָת בְּחַל, דְּאֵין הִכְנָה לְחַל. וְאִם הָרִאשׁוֹן חַל וְהַשָּׁנִי קִדְשׁ נִמְצָא שְׁחוּל מְכִין לְיוֹם טוֹב וְשִׁפִּיר דְּמִי: **וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֻכְמִים.** בְּשָׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּלָבָד, דְּקִדְשָׁה אַחַת הֵן. אֲבָל בְּשָׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גְּלוּת מוֹדִים לוֹ {כה} :

פרק ג - משנה ט

וְהַחֲלִיצָנוּ. זָרְזָנוּ וְהַחֲלִיצָנוּ כַּח, כְּמוֹ נְחֻץ חוֹשִׁים (בְּמִדְבָּר לב). פְּרוֹשׁ אַחַר הַצִּילָנוּ וּמִלְטָנוּ, כְּמוֹ חֲלָצְנֵי ה' מֵאֲדָם רַע (תְּהִלִּים קמ): **אִם הַיּוֹם אִם מָחָר.** אִם הַיּוֹם הוּא הַחֲלִיצָנוּ הַיּוֹם, וְאִם מָחָר הוּא הַחֲלִיצָנוּ מָחָר: **וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֻכְמִים.** לֹא לְהַזְכִּיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּרִאשׁ הַשָּׁנָה {כו} וְלֹא לְהַתְּנוּת {כח} אִם הַיּוֹם וְאִם מָחָר, אֶלָּא אוֹמֵר וְהַחֲלִיצָנוּ סִתְמָא בְּשָׁנֵי הַיָּמִים וְאֵינוּ מְזַכִּיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ כָּל עֶקֶר. וְהִלְכָה פְּחֻכְמִים:

פרק ד

פרק ד - משנה א

מִי שֶׁהוֹצִיאָהּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. לְאָנְסוּ, חוּץ לְתַחוּם: **אוֹ רוּחַ רָעָה.** שְׁנַכְנַס בּוֹ שֶׁד וְנִטְרָפָה דְּעֵתוֹ וְנִצָּא חוּץ לְתַחוּם, וְחֹזֵר וְנִשְׁתַּפָּה וְהָרִי הוּא חוּץ

לתחום: **החזירוהו לתוך התחום כאלו לא יצא**. והרי כל העיר לו כארבע אמות כאשר בתחלה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח, ודוקא כשהוציאוהו והחזירוהו בעל כרחו. אבל יצא לדעתו אף על פי שהחזירוהו בעל כרחו, או הוציאוהו בעל כרחו וחזר לדעתו, אין לו אלא ארבע אמות: **הוליקוהו לעיר אחרת**. והרי היא מקפת מחצות, או שנתנהו בדיר או בסהר שהו מקפין והקפו גדול: **מהלך את כלה**. דהואיל ומקפת מחצות הרי היא כארבע אמות: **רבי יהושע ורבי עקיבא אומרים אין לו אלא ארבע אמות**. דכיון דלא שבת באויר מחצות מבעוד יום לא מהני ליה מחצות. ורבתי פרשו משום דגזרי דיר וסהר {ב} אטו בקעה שאין לה מחצות, ובבקעה כלי עלמא מודו דאין לו אלא ארבע אמות: **מפרנדיסין**. שם מקום: **והפליגה**. כשהיא מתרחקת משפת הים ונכנסת באמצעו קרי הפליגה, לשון פלגי מים (תהלים א): **הלכו את כלה**. היו מהלכין בכל הספינה. ואף על פי שהספינה הלכה בשבת ויצאו חוץ לתחום, הוי כמי שיצא חוץ לתחום ונתן בדיר או בסהר, שהספינה מקפת מחצות: **שרצו להחמיר על עצמן**. דלדידהו נמי דגזרי דיר וסהר אטו בקעה, בספינה כל זמן שהיא מהלכת הנה מתר להלך את כלה {ג}, ועוד שהרי שבתו באויר מחצות מבעוד יום, אלא שרצו להחמיר {ד}. והלכה כרבן גמליאל וכרבי אלעזר

בן

פרק ד - משנה ב

לנמל. מקום שהספינות חונות כשיוצאות מן הים אל שפתו: **מה אנו לירד**. מן הספינה לתוך העיר, כלום באנו מחוץ לתחום משחשכה. והאי נמל לאו מקף מחצות הנה, דאי הנה מקף מחצות, הא קאמר רבן גמליאל לעיל בנתנהו בדיר או בסהר דמהלך את כלה: **שכבר הייתי מסתפל**. בשפופרת של קנה חלול שהיתה מתקנת למדת צפית אלפים אמה:

פרק ד - משנה ג

מי שיצא ברשות. כגון לעדות החדש או להציל מן העובדי כוכבים או מן הנהר: **כבר נעשה מעשה**. ואינד צריך לילך: **יש לו אלפים אמה לכל רוח**. ממקום שנאמר לו: **כאלו לא יצא**. הכי קאמר, אם היו אותן אלפים אמה הנתונות לו לכל רוח ממקום שנאמר לו נכנסות לתוך אלפים של תחום ביתו, כאלו לא יצא מתחומו דמי, והולך עד ביתו והרי הוא כבתחלה: **שכל היוצאין להציל חוזרין למקומן**. הכי קאמר, שכן מצינו קלא אחרת בכל היוצאין להציל מן העובדי כוכבים ומן המפלת, שמפני שיצאו ברשות התירו להם לחזר בכלי זינן למקומם {ה} ולא הצריכום להניח כלי זינן, הכי נמי הקלו [לזה שיצא] ברשות להיות כאלו לא יצא:

פרק ד - משנה ד

מי שישב בדרך. לנחת, ולא היה יודע שהיה בתחום העיר, וחסכה לו שם, וכשעמד ראה שהוא סמוך לעיר ובתחומה: **לא יפנס.** לעיר להיות פאנשי העיר, אלא ממקום שחסכה לו ימדד אלפים אמה {ו} ועד מקום שיכלו ילך בעיר ותו לא: **רבי יהודה אומר יפנס.** וילך כל העיר וחוצה לה אלפים אמה כבני העיר. והלכה כרבי יהודה: **בלא מתכוון.** שלא ידע כשחסכה לו שהוא בתחום העיר, ולא נתכוון להיות שביתתו בעיר אלא במקומו:

פרק ד - משנה ה

יש לו אלפים אמה לכל רוח. דסבר רבי יוחנן בן נורי חפצי הפקר שאין להם דעת בעלים קונים שביתה במקומן ויש להם אלפים אמה לכל רוח, והישן שאין לו דעת בשעה שקונה שביתה דינו כחפצי הפקר ויש לו אלפים אמה לכל רוח. ורבנן סברי חפצי הפקר אין קונין שביתה במקומן, אלא הזוכה בהן מוליכן למקום שהוא יכול לילך, הכא נמי הישן אינו קונה שביתה ואין לו אלא ארבע אמות בלבד. והלכה כרבי יוחנן בן נורי שהישן קונה שביתה במקומו {ח} ויש לו אלפים אמה לכל רוח. אבל בנכסי הפקר הלכה כחכמים שהן כרגלי כל אדם ואין קונין שביתה במקומן, אלא הזוכה בהן מוליכן למקום שהוא יכול לילך: **וחכמים אומרים אין לו אלא ארבע אמות.** הואיל ובשעה שקדש היום היה ישן לא קנה שביתה, ואין לו אלא ארבע אמות שזכתה לו תורה דכתיב (שמות טז) שבו איש תחתיו, וקומתו של אדם בינוני שלש אמות {ט} ואמה אחת לפשט ידיו ורגליו: **רבי אליעזר אומר והוא באמצעון.** חכמים סברי יחבינן ליה ארבע אמות לכל רוח, ורבי אליעזר סבר כי יחבינן ליה ארבע אמות הינו שתי אמות לכל צדיו: **לאיזה רוח שירצה.** יטל ארבע אמות, ואחר שברר צד אחד אין יכול לחזר ולברר צד אחר:

פרק ד - משנה ו

היו שנים. עומדים רחוק זה מזה שש אמות, דמבלעין שתי אמות של כל אחד לתוך של חברו, מביאין ואוכלין בתוך שתי אמות. ובלבד שלא יפשט זה ידו לתוך שתיים החיצונות שאין לו בהם כלום ויוציא לשם פתו או חפציו {יב}: **והאמצעי מבלע ביניהם.** שתי אמותיו בתוך של זה ושתי אמותיו בתוך של זה. הוא מתר עם כל אחד, פונה לכאן ומשתמש עם זה ופונה לכאן ומשתמש עם זה: **לשלוש חצרות.** והם זו אצל זו: **פתוחות לרשות הרבים.** דכל אחת רשות לעצמה ואין להם דריסת הרגל זו על זו, דהשתא אינן אוסרות זו על זו: **ערבו שתיהן עם האמצעית היא מתרת עמהן וכו'.** ורבנן אפליגו עליה דרבי שמעון בהא ואמרי כלן אסורות זו בזו. והשתא קאמר להו רבי שמעון והלא זה הדבר שהיו שלש והאמצעי מבלע ביניהם ואתם מודים שהוא מתר עמהן והם מתרים עמו דומה לשלוש חצרות, ואמאי קמפלגיתו עלי בשלוש חצרות, ואמרי ליה רבנן התם

בְּשֵׁלֶשׁ חֲצֵרוֹת מִתּוֹךְ שְׁמֹרֶבִים הֵם שְׁתֵּי הַחִיצוֹנוֹת הָאֲסוּרוֹת זֹו בָּזוּ יָבֵאוּ לְהוֹצִיא מִזֹּו, וְהֶאֱמַצְעִית לֹא יִהְיֶה אֲדַעְתָּהּ וְלֹא מִדְּכָרָא לְהוּ, דְּאִמְרֵי שְׁמָא אֶחָד מִדִּיּוּרֵי הָאֲמַצְעִית שְׁמִתָּר בָּזוּ וּבָזוּ הוּא שְׁמוּצִיא. אָבֵל הֶכָא בְּשֵׁלֶשָׁה אֲנָשִׁים אֵי אֶתִי חַד מִשְׁנֵי הַחִיצוֹנִים לְאִפּוֹקֵי לְתוֹךְ שְׁתֵּי אַמּוֹת שֶׁל הַחִיצוֹן הָאֲחֵר, הֶאֱמַצְעִי יְהִיב אֲדַעְתִּיהָ וּמִדְּכָר לִיהָ. וְהִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשֵׁלֶשׁ חֲצֵרוֹת, שְׁשֵׁתֵי הַחִיצוֹנוֹת בְּלִבָּד אֲסוּרוֹת זֹו עִם זֹו:

פרק ד - משנה ז

וְהִיא מִכִּיר אֵילָן אוֹ גֹּדֵר. שְׂיִכּוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם {יג} קִדְּם שְׁתַּחֲשֹׁד, אֶלְאָ שֶׁהוּא עֲיָף וְרוֹצֶה לְנוּחַ בְּמִקּוֹמוֹ: **לֹא אָמַר כָּלוּם.** הוּאִיל וְלֹא פָּרַשׁ אֵיזָה אַרְבַּע אַמּוֹת בְּחַר לוֹ מִתַּחְתּוֹ שֶׁל אֵילָן, לֹא שְׁבִיתָהּ הִיא וְאִין לוֹ אֶלְאָ אַרְבַּע אַמּוֹת {יד} בְּמִקּוֹם שֶׁהוּא שָׁם, שְׁהֲרִי לֹא קָנָה שְׁבִיתָהּ בְּמִקּוֹמוֹ כִּיּוֹן שְׁעַקֵּר דַּעְתּוֹ מִלְשָׁבוֹת כָּאן, וְתַחַת הָאֵילָן נִמְי לֹא קָנָה שְׁבִיתָהּ. וְהִנִּי מְלִי כְּשֵׁישׁ תַּחְתּוֹ שֶׁל אֵילָן שְׁמָנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר, דְּאִיכָּא לְמִימַר דְּהֵאִי גִיסָא בְּחַר אוֹ דְּהֵאִי גִיסָא בְּחַר וְלֹא הָוִי סִיּוּם, אָבֵל שְׁבַע אַמּוֹת עַל כְּרַחֲדָּהּ מִקְצַת בֵּיתוֹ נִכָּר בְּאִמָּה אֲמַצְעִית דְּאִי אֶפְשָׁר שְׁלֹא בְּרָרָה, דְּאִי בְּאֲמַצְעָהּ הָאֵילָן בְּרַר לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת הָרִי הִיא מְהוֹן, וְאִי מְהֵאִי גִיסָא אוֹ מְהֵאִי גִיסָא הָרִי הִיא מְהוֹן, הִלְכָּד קָנָה שָׁם [שְׁבִיתָהּ]: **אָמַר שְׁבִיתָתִי בְּעַקְרוֹ.** הוּאִיל וְסִיּוּם מְקוֹמוֹ, אוֹתָהּ שְׁבִיתָהּ קוֹנָה לוֹ אֲלַפִּים לְצַד רַגְלֵיו וְאֲלַפִּים לְצַד בֵּיתוֹ:

פרק ד - משנה ח

וְאִם אֵינּוּ מִכִּיר. אֵילָן אוֹ גֹּדֵר: אוֹ שְׂאִינּוּ בְּקִי בְּהִלְכָּה. וְאֵינּוּ יוֹדַע שְׂיִוְעִיל לוֹ כְּשֵׁיאֲמַר שְׁבִיתָתִי בְּמִקּוֹם פְּלוּנִי. וְאָמַר שְׁבִיתָתִי בְּמִקּוֹמוֹ. זָכָה לוֹ מְקוֹמוֹ: **עֲגָלוֹת.** דְּבַעְרֵי מִקְלֵט דְּמַנְיָהּוּ יִלְפִינּוּ אֲלַפִּים אִמָּה שֶׁל תַּחּוּם שְׁבִיתָתִי כְּתִיב (בְּמִדְבָּר לַח) [זֶה יְהִיָּה לָהֶם מְגִרְשֵׁי הָעָרִים]. לְזֶה אֶתָּה נוֹתֵן פְּאוֹת, דְּהֵינּוּ זְוִיּוֹת וְאִי אֶתָּה נוֹתֵן פְּאוֹת לְשׁוֹבְתֵי שְׁבִיתָתִי {יז}. וְרַבֵּנּוּ דְּבַעוּ מְרַבְּעוֹת דְּרִשֵׁי זֶה לְרַבּוּיִי, כְּזֶה יְהִיּוּ כָּל שׁוֹבְתֵי שְׁבִיתָתִי. וְהִלְכָה כְּחֻמְיָם: **כְּטַבְּלָא מְרַבְּעַת.** כְּתִיב הַרְמַבֵּיִים לְפִי שְׂאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מְרַבַּע מְצַמְצָם בְּכוּוּן, תִּנְא כְּטַבְּלָא מְרַבְּעַת, כְּלוּמַר כְּדָרְדָּר שְׁבָנִי אָדָם רְגִילִים לְרַבַּע, אָף עַל פִּי שְׂאִינּוּ מְרַבַּע בְּצַמְצוּם: **נִשְׁכַּר אֶת הַזְּוִיּוֹת.** אַרְבַּע הַפְּאוֹת שְׁבַאֲלַכְסוֹנוֹ שֶׁל מְרַבַּע הָעוֹדְפוֹת עַל הַעֲגוּל שְׁבִיתוֹכוֹ:

פרק ד - משנה ט

זֶהוּ שְׂאִמְרוֹ. כְּגוֹן זֶה שֶׁהוּא בְּדָרְדָּר וְאִין עֲמוֹ פֵת, דְּהַשְׁתָּא עָנִי הוּא, לוֹ הַתִּירוֹ חֻמְיָם לְעָרֵב בְּרַגְלָיו. דְּסָבִירָא לִיהָ לְרַבִּי מֵאִיר עֶקֶר עָרוּב בְּפֵת, וְקָלָא הִיא דְּאִקִּילוּ גְבִי עָנִי אוֹ מִי שְׁבָא בְּדָרְדָּר וְאִין עֲמוֹ פֵת לְעָרֵב בְּרַגְלָיו. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר עֶקֶר עָרוּב בְּרַגְלֵי, וְקָלָא הִיא דְּאִקִּילוּ לַעֲשִׂיר שְׂאִינּוּ יָכוֹל לִילַךְ בְּרַגְלָיו לְשַׁלַּח עָרוּבוֹ עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה. וּבֵין רַבִּי מֵאִיר וּבֵין רַבִּי

יהודה שׁוים הם שְׁהאומר שְׁביתתי במקום פְּלוּנִי אינו קוֹנֶה שְׁבִיתָה {יח} באותו מקום שְׁאָמַר, אֶלֶּא אִם כֵּן הוּא עָנִי אוּ בָּא בְּדַרְךָ שְׁאִין עֲמוּ פֶת {יט}, אֶבֶל עֲשִׂיר צָרִיךְ שְׁיִשְׁלַח פֶת בְּמִקוֹם שְׁבִיתָתוֹ. וְהאומר שְׁבִיתתי במקום פְּלוּנִי אינו קוֹנֶה שֶׁם שְׁבִיתָה אֶלֶּא אִם כֵּן יֵשׁ שְׁהוּת בִּיּוֹם שְׁהִיָּה יְכוּל לְרוּץ וּלְהִגִיעַ שֶׁם קִדְּם שְׁתַּחֲשֵׁד, וְאִם אִין כָּל כָּד שְׁהוּת בִּיּוֹם בְּשַׁעָה שְׁאֹמֵר שְׁבִיתתי בְּמִקוֹם פְּלוּנִי לֹא קִנָּה שֶׁם שְׁבִיתָה:

פרק ד - משנה י

מי שִׁיָּצֵא. מְעִירוֹ, שְׁשִׁלְחוּהוּ אֲנָשִׁי עִירוֹ לְהוֹלִיךְ לָהֶם עֲרוּב כְּדִי שְׁיִוְכְלוּ לִילֵךְ מִחֵר לְעִיר שְׁמַעְרָבִין לָהּ, שְׁהִיא סְמוּכָה לָהֶם שְׁנִי תַחֲוּמֵי שְׁבֵת וִיכוּלִין לִילֵךְ מִזֹּו לְזֹו עַל יְדֵי עֲרוּב: וְהַחֲזִירוֹ חֲבָרוֹ. דְּאָמַר לִיהָ עֵת חֲמָה הִיא עֵת צָנָה הִיא {כא}: **הוא מתר לילך**. לְמַחֵר לְאוֹתָהּ עִיר אַחֲרָת, שְׁכִיּוֹן שְׁהַחֲזִיק בְּדַרְךָ כְּדִי לְקִנּוּת שְׁבִיתָה {כב} לְסוֹף אֲלָפִים אִמָּה רְחוּק מִן הָעִיר, הַנִּי כְּעֵנִי שְׁאֹמֵר שְׁבִיתתי בְּמִקוֹם פְּלוּנִי, וְקִנָּה לְשֶׁם שְׁבִיתָה: **וכל בני עירו אסורין**. שְׁלֹא הַחֲזִיקוּ בְּדַרְךָ, וְאִין לָהֶם אֶלֶּא אֲלָפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ מְעִירָם: **רבי מאיר אומר כו'**. רַבִּי מֵאִיר מְסַפֵּקא לִיהָ אִי עָנִי הוּא הוֹאִיל וְיָצֵא מִבֵּיתוֹ וְהַחֲזִיק בְּדַרְךָ, אוּ דְלָמָּא כִּיּוֹן שְׁהִיָּה יְכוּל לְעֲרַב בְּפֶת וְלֹא עֲרַב לָאוּ עָנִי הוּא, הַלְכָּד הָרִי זֶה חֲמַר גְּמַל, שְׁאִין לוֹ אֲלָפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ מְעִירוֹ, שְׁמָא שְׁבִיתָתוֹ בְּמִקוֹם שְׁהִיָּה הוֹלִיךְ לְהוֹלִיךְ שֶׁם הָעֲרוּב בְּסוֹף אֲלָפִים מְעִירוֹ, וְלְסוֹף הָאֲלָפִים מְעִירוֹ נְמִי לֹא קִנָּה אֲלָפִים לְצַד עִיר אַחֲרָת, שְׁמָא לֹא קִנָּה שְׁבִיתָה אֶלֶּא בְּבֵיתוֹ. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק ד - משנה יא

אפלו אמה אחת לא יפנס. וְאִין לוֹ אֶלֶּא אַרְבַּע אַמּוֹת מִכָּאן וְאַרְבַּע אַמּוֹת מִכָּאן. וְאִף עַל פִּי שְׁמַבְלָעוֹת אֵלוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּתוֹךְ תַּחֲוּם הָעִיר, לֹא אֲמַרִינוּ כִּיּוֹן דְּעַל עַל, דְּסָבִירָא לִיהָ הַבְּלָעַת תַּחֲוּמִים לָאוּ מְלִתָּא הִיא: **שתיים יפנס**. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְטַעֲמִיָּה, דְּאָמַר וְהוּא בְּאֲמָצְעוֹן, שְׁבְּסוֹף הָאֲלָפִים יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, שְׁתֵּים מִצַּד זֶה בְּתוֹךְ הַתַּחֲוּם וּשְׁתֵּים מִצַּד זֶה לְסוֹף הַתַּחֲוּם, הַלְכָּד אִם הוּא עוֹמֵד בְּאִמָּה הַשְּׁנִיָּה {כג} יִפְנֹס, דְּהַבְּלָעַת תַּחֲוּמִין מְלִתָּא הִיא. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: **מי שהחשיך**. שְׁהִיָּה בָּא מִן הַדַּרְךָ וְחִשְׁכָּה לוֹ חוּץ לְתַחֲוּם: **לא יפנס**. דְּבְּמִקוֹמוֹ לֹא קִנָּה שְׁבִיתָה, שְׁהָרִי גָּלָה דְּעֵתוֹ {כד} שְׁאִינוֹ רוּצָה לְקִנּוּת שְׁבִיתָה בְּמִקוֹמוֹ, וּבְעִיר לֹא קִנָּה שְׁבִיתָה, שְׁיֵשׁ בֵּינוֹ וּבֵין הָעִיר יוֹתֵר מֵאֲלָפִים אִמָּה, הַלְכָּד אִין לוֹ אֶלֶּא אַרְבַּע אַמּוֹת כְּדִין מִי שְׁיָצֵא מִחוּץ לְתַחֲוּם: **עד חמש עשרה אמה**. לָאוּ דְּוִקָּא {כה}, דְּהוּא הַדִּין פְּחוֹת אוּ יוֹתֵר מְעַט. וְאִית דְּמַפְרְשֵׁי חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה דְּוִקָּא, וְלֹא יְדַעְתִּי לִישְׁבוֹ יִפְהָ {כו}: **המשוחות**. מִדְּדֵי הַתַּחֲוּמִים {כז} לְעִירוֹת וְעוֹשִׁין סִימָן לְסוֹף הַתַּחֲוּם, אִין מְמַצִּין אֶת הַמַּדּוֹת לְעֵשׂוֹת הַסִּימָן בְּסוֹף אֲלָפִים מְמַשׁ, אֶלֶּא כּוֹנְסִין אוֹתוֹן לְתוֹךְ אֲלָפִים: **מפני הטועין**. שְׁאִין מְכִירִין הַסִּימָן וּפְעָמִים שְׁיִוְצָאִים לְהֵלֵן מִמֶּנּוּ וְחוֹזְרִין וְלֹאוּ אֲדַעְתִּיהוּ, וּמִשׁוּם הַכִּי רְגִילִין

תמיד לכנוס בתוך אלפים, ונמצא שאלו חמש עשרה אמות בתוך התחום
הו, וכיון שהיה זה אנוס שרינו ליה לכנס, ולא מחמירין ליה כי היכי
דמחמירין למי שיצא חוץ לתחום, דהתם הוה ליה לזהר ולתת בדעתו
שלא יצא. ואין הלכה כרבי שמעון:

ה

פרק

פרק ה - משנה א

פיצד מעברין. לשון אשה מעברת שכרסה בולט. והכי קאמר, פיצד יש לה
עביר לעיר, אם בית נכנס בית יוצא וכו'. כשפא לצין סימן תחום העיר
ובא למדד אלפים חוצה לה, אם לא היתה חומתה חלקה אלא בתים
סמוכין ומחברים, ויש בית נכנס לתוך העיר יותר מחברו ונראית כניסתו
פגומה, ויש בית בולט ויוצא לחוץ יותר מחברו: **או פגום נכנס פגום יוצא.**
שיש מגדלים בולטים בחומה, פעמים בולטים לפנים פעמים לחוץ: **או**
שהיו שם. לאחת הקרנות {א} של עיר: **גדודיות גבוהות.** שברי חומה של
חרבות בתים, וישנן תוך שבעים אמה ושירים {ב} לעיר: **או נפשות.** בנן
שעושין על הקבר. והוא שיהא בהן בית דירה: **מוציאין את המדה כנגדן.**
אם הבליטות הללו אצל קרן מזרחית צפונית, רואים כאלו יש עוד בליטה
אחרת כנגדה בקרן מזרחית דרומית, וחוט מתוח מזו לזו, ומודד מן החוט
ולחוץ, כדי שיהא התחום שנה לשתי הקרנות ולא יהיה כאן ארד וכאן
קצר: **ועושין אותן {ד}.** התחומין. מרבעים, שיהא אלפים לצדדים
כבאמצע. ולא עגלים, שיהא להן אלפים באמצע, ובצדדים הם מתמעטים
{ה} כדרך עגל:

פרק ה - משנה ב

נותנין קרפף לעיר. כל הבא למדד תחומין מניח לעיר אור של שבעים
אמה ושירים שהן שבעים אמה ושני שלישי אמה ומשם מתחיל למדד
אלפים אמה, שנאמר (במדבר לה) מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב,
אמרה תורה תן חוצה ואחר כך מדד, כלומר תן לה קרפף של שבעים אמה
ושירים ואחר כך מדד משם והלאה: **לא אמרו קרפף אלא בין שתי עירות.**
שתי עירות הסמוכות זו לזו נותנין שבעים אמה ושירים לכל אחת כדי
לחברן על ידי קרפיפות הללו להיות כעיר אחת, והבא ללכת מאחת מהן
[דרך] חברתה מודדים לו אלפים אמה מחוץ לחברתה, מפני ששתייהן
כעיר אחת על ידי קרפיפות הללו שמחברין ביניהן. והלכה כחכמים, שאין
נותנין קרפף לעיר אחת אלא בין שתי עירות בלבד:

פרק ה - משנה ג

וכן שלשה כפרים המשלשים. לא משלשים ממש, אלא שלישי עומד מרחוק כנגד בין החיצונים, וכל שאלו מכניס אמצעי לביניהן {ח} ואין בין זה לזה אלא קמ"א אמה ושליש, שהן שבעים אמה ושני שלישים לזו ושבעים אמה ושני שלישים לזו, וכן לצד העיר החיצונה האחרת אין בין האמצעית לבינה אלא מאה וארבעים ואחד אמה ושליש, הרי שלשתן נחשבות כאחת, והיוצא מאחת מהן לילך דרך חברותיה מונה מחומת חברתה החיצונה. וכמה יהא בין האמצעית לחיצונית, אלפים אמה, דהואיל ויכולה לבא אמצעית לחיצונה וחיצונה לאמצעית בלא ערוב אמרינו רואין פאלו אמצעית נתונה ביניהן. אבל אם רחוקה יותר מאלפים לא אמרינו רואין:

פרק ה - משנה ד

אין מודדין. אלפים אמה של תחום שבת אלא בחבל של פשתן ארוך חמשים אמה: **לא פחות.** שכשהחבל קצר נמתח הרבה ומאריך (האמה) [המדה]: **ולא יותר.** שכשהוא ארוך הרבה כבדו מכפילו באמצעיתו ומתקצר: **אלא כנגד לבו.** קבעו לו חכמים מקום לשום ראש החבל כל אחד נגד לבו, שאם יתן זה כנגד צוארו וזה כנגד רגליו החבל מתקצר והתחומין מתמעטין: **לגדר.** חומת אבנים שנפלה ונעשית גל גבוה ומשפע: **מבליעו.** אם אינו רחב חמשים אמה {י} משפתו אל שפתו מלמעלה, אף על פי שיש במדרונו הלוח יותר מאלף {יא}, אין אומרים תעלה מדת מדרונו למדת התחום, אלא זה יעמד על שפתו מכאן וזה יעמד על שפתו מכאן ויבליעו מדרונו בחבל אחד: **וחוזר למדתו.** מדקתני חוזר למדתו, משמע שאם היה רחבו כנגד העיר יותר מחמשים ואינו יכול להבליעו שם בחבל, ובאחד מראשיו שלא כנגד העיר יכול להבליעו, הולך ומבליעו שם, ומודד והולך שם משפתו והלאה עד כנגד המקום שפלה בו רחב הגיא כנגד העיר, וחוזר למדתו כנגד העיר, ומשלים את מדת תחומיו: **הגיע להר מבליעו.** והוא שלא יהיה הר זקוף הרבה אלא משפע, שבהלוח חמש אמות ממנו לא יגבה אלא עשרה טפחים {יג}, אבל אם הוא זקוף עד שבפחות מהלוח חמש אמות זקוף עשרה טפחים, אינו מבליעו, אלא אומדו בלבד והולך: **והוא שלא יצא חוץ לתחום.** כשהולך המודד להבליע החר או הגיא, לא יצא חוץ לתחום למקום שראשי הגיא קצרים שיכול להבליעם שם כדי שיחזור אחר כך למדתו כנגד העיר, גזרה מפני שהרואה אותו מודד והולך שם יאמר שמדת תחומים של צדי העיר באה עד כאן: **בזו אמר רבי דוסתאי.** בזו למעוטי עיר מקלט ועגלה ערופה הקרובה אל החלל, שאין מקדרין בהן {טו}: **מקדרין.** נוקבין, רואין פאלו נוקבין אותן ומודדים דרך הנקב {טז} למעט מדת מדרונו, כדאמרינו בגמרא שמודדין אותו בחבל של ארבע אמות, והתחתון מניח את החבל כנגד לבו והעליון כנגד רגליו, וכן מודדין אותו כלו ארבע אמות ארבע אמות, ומתמעט מדרון של כל ארבע אמות חצי קומת אדם. והלכה כרבי

פרק ה - משנה ה

אין מוֹדֵדִין אֵלָא מוֹ הַמַּמְחָה. אָדָם הַבָּקִי בְּמִדְיָהּ. וְגֵאוֹן פֶּרֶשׁ מִמַּחָה לְשׁוֹן וּמַחָה עַל [כְּתוּף] יָם כְּנָרֶת (בְּמִדְבָּר לַד), כְּלוּמַר שְׁמֵת־כּוֹנֵיִם לְמִדַּד הַתְּחוּמִּין לְכַתְּחֻלָּה מִן הַמְּקוֹם הַשְּׂוֹה וְהַיָּשָׁר כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה צָרִיךְ לְקַדֵּר : **רַבָּה לְמְקוֹם אֶחָד וּמַעֲט לְמְקוֹם אֲחֵר.** שְׁנַמְצָאוּ סִימְנֵי תְּחוּמִים זֶו אַרְבֵּין וּבּוֹלְטִין מִכְּנֻגַּד סִימְנֵי תְּחוּמִים קָרָן שְׁכַנְגָּדָה : **שׁוּמְעִין לְמְקוֹם שׁוּרְבָה.** וּמוֹצִיאִין מִדַּת הַקְּצָרָה כְּנֻגָּדָה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא מֵתַח מִתְּחֻלָּה הַחֶבֶל כָּל צָרְפוֹ. וְתַנְיָא בְּתוֹסְפֹתָא שֶׁהוּא צָרִיךְ לְמִתְחוֹ בְּכָל כַּחוֹ : **רַבָּה לְאֶחָד וּמַעֲט לְאֲחֵר.** הֵכִי קֹאֲמַר, רַבָּה אֶחָד וּמַעֲט אֲחֵר, שְׁמִדְדוּ שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם מִמַּחִים, זֶה רַבָּה וְזֶה מַעֲט :

פרק ה - משנה ו

עִיר שֶׁל יָחִיד. כְּגוֹן שְׁאָדָם אֶחָד קָנָה כְּלָה וְהוּא מְשַׁכֵּיר כָּל בְּתִיָּה לְבְנֵי אָדָם הַדָּרִים בָּהּ. וְאַחֵר כְּדָ נַעֲשִׂית שֶׁל רַבִּים : **מְעַרְבִין אֶת כְּלָה.** כְּדָרְךָ שֶׁהִיוּ מְעַרְבִין כְּשֶׁהִיתָה שֶׁל יָחִיד, שֶׁלֹּא הִיתָה צָרִיכָה שִׁיור : **אִין מְעַרְבִין אֶת כְּלָה.** שְׁאָסוּר לְעַרְבַּ עִיר שֶׁל רַבִּים אִם אִין מְשִׁיר בָּהּ בְּתִים יְדוּעִים בְּלֹא עֵרוּב, דִּהְהוּא שִׁיור הָיִי הַכֵּר דְּטַעֲמָא מְשׁוּם עֵרוּב הוּא וְלֹא תִשְׁתַּכַּח תּוֹרַת רְשׁוּת הַרַבִּים. וְזוֹ הוּאִיל וְהִיתָה שֶׁל רַבִּים וְהִיתָה צָרִיכָה שִׁיור, אִף עַל גַּב דִּהִשְׁתָּא הוּנָא שֶׁל יָחִיד, נְדוּנִית כְּבִתְחֻלָּה {יח} : **אֵלָא אִם כּוֹן עֲשֵׂה חוּצָה לָהּ.** שִׁיור שֶׁלֹּא עָרְבוּ עִם שְׁאָר הָעִיר. וּרְבוּתָא קָא מְשַׁמַּע לָן, שְׁאֲפֵלוּ שִׁיור שֶׁל חוּצָה לָהּ מוֹעִיל לְשְׁאָר הָעִיר : **כְּעִיר חֲדָשָׁה שְׁבִיהוּדָה.** עִיר הִיתָה בִּיהוּדָה וּשְׁמָהּ חֲדָשָׁה {יט}, וְלֹא הִיוּ בָּהּ אֵלָא חֲמָשִׁים דִּיּוֹרִים, וְהִיא הָעִיר הַיּוֹתֵר קְטַנָּה שְׁבִכָל אֶרֶץ יְהוּדָה, וְהִיא הִיתָה שִׁיור לְעִיר גְּדוּלָּה הַסְּמוּכָה לָהּ, וְהוּא שְׁעוֹר הַשִּׁיור שְׁצָרִיךְ לְשִׁיר בְּעִיר שֶׁלֹּא יְעָרְבוּ עִם הָאֲחֵרִים מְשׁוּם הַכִּירָא : **רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר שֶׁלֹּשׁ חֲצוֹת כּוֹ.** וּפְסִק הַהֲלָכָה אֲפֵלוּ בֵּית אֶחָד בְּחֻצַּר אֶחָד הָיִי שִׁיור. וְעִיר שְׁאִין לָהּ אֵלָא פֶּתַח אֶחָד בְּלִבָּד, אֲפֵלוּ הִיתָה שֶׁל רַבִּים, אִין צָרִיךְ

פרק ה - משנה ז

מִי שֶׁהִיָּה בְּמִזְרָח. בְּשָׂדָה, וְקֻדַּשׁ עָלָיו שֶׁם הַיּוֹם, וְהוּא רְחוּק מִעֵרוּבוֹ יוֹתֵר מֵאֲלָפִים, וְהָרִי אִין עֵרוּבוֹ עֵרוּב כִּינּוּן שְׁאִינוּ יָכוֹל לִילֵךְ וְלִטְלוֹ, הוּנָא לִיָּה שְׁבִיתָתוֹ בְּבִיתוֹ, שְׁהָרִי בְּתְּחוּמִים בֵּיתוֹ הוּא עוֹמֵד, וּמִסְתַּמָּא בְּבִיתוֹ נִיחָא לִיָּה שְׁתֵּהָא שְׁבִיתָתוֹ כְּשְׁאִין עֵרוּבוֹ עֵרוּב : **אָסוּר לְבִיתוֹ.** לְמִנּוֹת מִבֵּיתוֹ אֲלָפִים לְכָל רוּחַ : **בְּעִבוּרָה שֶׁל עִיר.** בְּאֶחָד מִן הַבְּתִים הָעוֹמְדִים בְּתוֹךְ שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁירִים : **לֹא עֲשֵׂה וְלֹא כְלוּם.** שְׁהָרִי בְּלֹא עֵרוּב נִמְיֵי יֵשׁ לוֹ מִן הָעִיר אֲלָפִים לְכָל רוּחַ, וְכָל הָעִיר עִם עִבוּרָה נִחְשָׁבִים לוֹ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת : **נִתְּנוּ חוּץ לְתְּחוּמִים.** חוּץ לְעִבוּרָה שֶׁל עִיר, וְהֵכִי מְפָרֵשׁ לָהּ בְּגִמְרָא : **מֵה שֶׁנִּשְׁכָּר.** לְרוּחַ

זֶה מִפְסִיד לְרוּחַ שְׁכַנְגָדָה, שֶׁהָרִי מוֹנֵה מִן הָעֲרוּב אֲלֵפִים לְכָל רוּחַ, וְאִם נִתְּנוּ בְּסוּף אֶלֶף לַמְזָרַח נִמְצָא שְׁכָלוֹת אֲלֵפִים שֶׁל מְזָרַח בְּסוּף שְׁלֹשָׁה אֲלֵפִים לְעִיר וְנִשְׁתַּכַּר אֶלֶף, וְאֲלֵפִים שֶׁל מְעָרְב כָּלוֹת בְּסוּף אֶלֶף שֶׁל מְעָרְב הָעִיר וְהַפְסִיד אֶלֶף. וְקָא מִשְׁמַע לָן דְּאִין הָעִיר עוֹלָה בְּחֻשְׁבוֹן הָאֲלֵפִים שֶׁל מְעָרְב אֵלָא כְּלָה כְּאַרְבַּע אַמּוֹת. וְהֵינִי מְלִי כְּשֶׁאִין כָּלוֹת הָאֲלֵפִים שְׁמֵן הָעֲרוּב לְצַד הָעִיר {כב} אֵלָא בְּסוּף הָעִיר אוֹ חוּצָה לָהּ, אֲבָל אִם כָּלוֹת בְּאַמְצַע הָעִיר אוֹ בְּאִיזָה מְקוֹם בְּתוֹכָהּ אִינוּ יְכוּל לֵילֵךְ בְּתוֹךְ הָעִיר אֵלָא עַד מְקוֹם שְׁכָלוֹת הָאֲלֵפִים אִמָּה שֶׁל עֲרוּב וְתוֹ לֹא, כְּדַתְּנִן בְּסַמּוּדָּ:

פרק ה - משנה ח

אֲנָשִׁי עִיר גְּדוּלָה. שֶׁהִיְתָה לָהּ עִיר קֶטְנָה בְּתוֹךְ אֲלֵפִים, וְיוֹצְאִים מֵעִירָן וּמוֹנִין וְהוֹלְכִים דָּרָךְ הַקֶּטְנָה הַסַּמּוּכָה, מְהַלְכִין אֶת כָּל הָעִיר הַקֶּטְנָה הַסַּמּוּכָה לָהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת וּמִשְׁלִימִים מִדְּתָן חוּצָה לָהּ {כג}: **וְאִין אֲנָשִׁי עִיר קֶטְנָה מְהַלְכִין אֶת הַגְּדוּלָה.** כְּלָה כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, לְפִי שְׁמִדַּת תְּחוּמִין כְּלָה בְּאַמְצַע עִיר גְּדוּלָה, לְפִיכָךְ אִין עִיר גְּדוּלָה נִחְשָׁבֶת לָהֶם כְּאַרְבַּע אַמּוֹת וְאִין הוֹלְכִים בָּהּ אֵלָא עַד סוּף תְּחוּמָן: **פִּיּוּצָד מִי שֶׁהָיָה בְּעִיר גְּדוּלָה.** מִתְּנִיתִין חֲסוּרֵי מַחְסָרָא וְהָכִי קִתְּנִי, אֲנָשִׁי עִיר גְּדוּלָה מְהַלְכִין אֶת כָּל עִיר קֶטְנָה וְאִין אֲנָשִׁי עִיר קֶטְנָה מְהַלְכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוּלָה, בְּמָה דְּבָרִים אַמּוּרִים, בְּמוּדָד אֲלֵפִים אִמָּה, אֲבָל הַנּוֹתָן עֲרוּבוֹ בְּתוֹךְ הָעִיר, בֵּין נִתְּנוּ אֲנָשִׁי עִיר גְּדוּלָה עֲרוּבוֹ בְּקֶטְנָה בֵּין נִתְּנוּ אֲנָשִׁי עִיר קֶטְנָה עֲרוּבוֹ בְּגְדוּלָה, מְהַלְכִין כָּל הָעִיר שֶׁהָעֲרוּב מֵנַח בָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, פִּיּוּצָד, מִי שֶׁהָיָה מֵעִיר גְּדוּלָה וְנָתַן אֶת עֲרוּבוֹ בְּעִיר קֶטְנָה כּוּ: **וְרַבִּי עֲקִיבָא.** חוֹלֵק עַל תְּנָא קִמָּא וְסָבַר שֶׁאִין הָעֲרוּב עוֹשֶׂה הָעִיר שֶׁהוּא מֵנַח בָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְאִין מוֹנִים אֲלֵפִים אֵלָא מִמְּקוֹם הָעֲרוּב. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

פרק ה - משנה ט

אִימְתִי בְּזִמְן שְׁאִין בָּהּ דִּיּוּרִים. שֶׁנִּפְרְצוּ מַחְצוֹתֶיהָ וְאִינָה רְאוּיָה לְדִיּוּרִין, שְׂאִם רְאוּיָה לְדִיּוּרִין אֶף עַל פִּי שְׂאִין בָּהּ עַכְשָׁיו דִּיּוּרִין אִינָה נִחְשָׁבֶת כְּלָה אֵלָא כְּאַרְבַּע אַמּוֹת לְדַבְרֵי חֲכָמִים. וְכֵן עִיר שְׂאִין יוֹשֵׁב בָּהּ וַיֵּשׁ לָהּ חוּמָה סָבִיב שְׁנַתָּן בָּהּ עֲרוּבוֹ נִחְשָׁבֶת כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְאִפְלוּ הִיא גְּדוּלָה כְּאַנְטִיּוֹכְיָא: **נִמְצָא קַל תּוֹכָה מְעַל גִּבָּה.** דְּאִלוּ גִבָּה שֶׁל מְעָרָה אִם נָתַן שֶׁם עֲרוּבוֹ אִין לוֹ אֵלָא אֲלֵפִים אִמָּה מִמְּקוֹם עֲרוּבוֹ, דְּגִבָּה אִינוּ רְאוּיָה לְדִיּוּרִין, וְתוֹכָה מְהַלְךְ אֶת כְּלָה וְחוּצָה לָהּ אֲלֵפִים אִמָּה: **וְלַמּוּדָד שְׂאִמְרוּ.** אֶף עַל פִּי שְׁחוֹלְקִים חֲכָמִים עַל רַבִּי עֲקִיבָא בְּנוֹתָן עֲרוּבוֹ בְּעִיר לּוֹמַר שֶׁכָּל הָעִיר לוֹ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, מוֹדִים הֵן שֶׁהָבֵא מִמְּקוֹם שְׁבִיתָתוֹ וְכִלְתָּהּ מִדְּתוֹ שֶׁל אֲלֵפִים אִמָּה אִפְלוּ בְּמְעָרָה שְׂיֵשׁ בָּהּ דִּיּוּרִין, שְׂאִינוּ נִכְנָס לְהֵלֵן מִמִּדְּתוֹ כְּלוּם:

פרק ו - משנה א

הדר. מי שאינו מודה בערוב. פותי: הרי זה אוסר עליו. לטלטל מביתו לחצר, עד שישכר ממנו רשות שיש לו בחצר: לעולם אינו אוסר עד שיהיו שני ישראלים. בין לתנא קמא בין לרבי אליעזר בן יעקב דירת עובד פוכבים לאו שמה דירה ובדין הוא שלא תאסר, אלא דגזור רבנן כדי שלא ידור ישראל עם העובד פוכבים שלא ילמד ממעשיו. תנא קמא סבר אף על גב דעובד פוכבים חשיד אשפיכת דמים ואסור לישראל להתיחד עמו, זמנין דמקרי ודיר ישראל עם העובד פוכבים, ואמור רבנן אין ערוב מועיל במקום עובד פוכבים ואין בטול רשות מועיל במקום עובד פוכבים עד שישכיר, והעובד פוכבים לא ישכיר, דחיש לכשפים, ומתוך כך לא יבא ישראל לדור עם העובד פוכבים ולא ילמד ממעשיו. ורבי אליעזר בן יעקב סבר כיון דעובד פוכבים חשיד אשפיכת דמים, תרי דשכיחי דדירי גזרו בהו רבנן, חד דלא שכיח דדיר, שאסור להתיחד עם העובד פוכבים, לא גזרו ביה רבנן. והלכה כרבי אליעזר בן יעקב. ושוכרים מן העובד פוכבים אפלו בפחות משוה פרוטה {ב}, ואפלו בשבת {ג}. ואף על פי שאין העובד פוכבים מבטל רשותו עד שישכר ממנו, ישראל יכול לבטל רשותו ואפלו בשבת, והוא שיאמר לחברו כשלא ערבו רשותי מבטלת לך, ויהיה הוא אסור לטלטל בחצר וחברו מתר, ואם ירצו אחר שהשלים חברו לטלטל מה שצריך לו יכול חברו לחזור ולבטל לו רשותו ויהיה הוא מתר וחברו אסור:

פרק ו - משנה ב

מעשה בצדוקי. מתניתין חסורי מחסרא והכי קתני, צדוקי הרי הוא כעובד פוכבים, רבן גמליאל אומר אינו כעובד פוכבים, ומעשה בצדוקי אחד כו' ואמר לנו אבא מהרו ועשו צרכיכם עד שלא יוציא ויאסר עליכם. שמע מנה דכישראל הוא ויכול לבטל רשותו. ומפני שהמבטל רשותו וחזר והוציא בין בשוגג בין במזיד אוסר כדלקמן, משום הכי קאמר רבן גמליאל מהרו ועשו צרכיכם עד שלא יוציא הוא כליו לחצר ויחזר ויזכה ברשותו שבטל ויאסר עליכם, אבל אי כעובד פוכבים הוא ואין העובד פוכבים יכול לבטל עד שישכר, היכי הוי מצי למיסר עליהו מאחר דאגיר להו ושקיל דמי: ורבי יהודה אומר. לא כך אמר רבן גמליאל, דלעולם צדוקי הרי הוא כעובד פוכבים סבירא ליה לרבן גמליאל, ואותה מעשה אינה ראיה, דהכי קאמר להו רבן גמליאל, מהרו ועשו צרכיכם בערב שבת קדם שתחשך, ולא עד שלא יוציא כליו כדאמרת, אלא עד שלא יצא היום ויאסר עליכם. ופסק ההלכה, שכל ישראל שמחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעובד פוכבים ואין מערבין עמו ואינו מבטל רשותו, אלא שוכרים ממנו כדרך ששוכרים מן העובד פוכבים. והמשמר שבת בפרהסיא אף על

פי שפּעמִים מְחַלל אוֹתוֹ בְּצַנְעָא וְאִינוּ מוֹדֵה בְּתוֹרַת עֵרוֹב, כְּגוֹן הַצְּדוּקִים
בְּזִמְן הַזֶּה שֶׁמִּשְׁמָרִים שֶׁבֶת וְאִינֶם מוֹדִים בְּתוֹרַת עֵרוֹב, הֲרִי זֶה אֵין מְעַרְבִין
עִמוֹ, אֲבָל יְכוּל לְבַטֵּל רְשׁוֹת וְאֵין צָרִיךְ לְשַׁכַּר מִמֶּנּוּ, וְהוּא שְׁלֵא יִהְיֶה עוֹבֵד
עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים:

פרק ו - משנה ג

ביתו אסור להכניס ולהוציא. מביתו לחצר, בין הוא בין אנשי החצר.
וכגון שבטל להם רשות חצרו, כלומר החלק שיש לו עמהם בחצר, ולא
בטל להם ביתו, דסבר האי תנא מה שבטל בטל ומה שלא בטל לא בטל
{ו}, הלכך הנה ליה בית רשותא דידיה וחצר רשותא דידיה: **ושלהם.**
בתים שלהו, מתרין להוציא מהו לחצר בין הוא בין הם, דהא בתים
שלהם וחצר רשות אחת היא. והוא אף על גב דלא ערב הוי כאורח גביהו,
שאורח מטלטל ברשות אכסניא שלו: **נתנו לו.** הם רשות חצרו, הוא מתר
להוציא מביתו לחצר, שהכל כרשותו, והו אסורים אפלו לטלטל מביתו
לחצר. ולא הוי אורחים גביה, דחד לגבי רבים הוי אורח, רבים לגבי יחיד
לא הוי אורחים: **היו שנים.** שלא ערבו, ושאר בני חצר בטלו להם
רשותם, שניהם אוסרים זה על זה, מפני שהחצר היא של שניהם והבתים
מיחדים כל בית לבעליו, ואין מוציא מרשות המיחדת לו לרשות שלו ושל
חברו. ואף על גב דהדר חד מניהו ובטיל ליה לחבריה, אינו מועיל, הואיל
ובשעה שבטלו בני החצר רשותם לאלו השנים שלא ערבו היו אוסרים זה
על זה, אשתכח דבטול קמאי לא מהני, וכי הדר מבטל לא מצי לאקנויי
רשותא דידיהו, דהא לא קנייה. הלכך בני חצר שקצתו ערבו וקצתו לא
ערבו, אותן שלא ערבו מבטלין רשותן לאותן שערבו, ואין אותן שערבו
מבטלין רשותן לאותן שלא ערבו, דאסרי אהדדי כדאמרו. והמבטל
רשותו לבני חצר צריך שיפרש שמבטל לכל אחד ואחד:

פרק ו - משנה ד

בית שמאי אומרים מבעוד יום. דסברי בטול רשות מקנה רשותא הוא,
ומקנה רשות בשבת אסור: **ובית הלל אומרים אף משתחשך.** סברי בטול
לאו אקנויי רשותא הוא אלא אסתלוקי מרשותא, ואסתלוקי מרשותא
בשבת שפיר דמי. ובברייתא פרשו דבכל דוכתא אמרינן פיון שנאסר
למקצת שבת נאסר לכלה חוץ ממבטל רשות: **מי שנתן רשותו והוציא.**
שחזר ונשתמש ברשות שבטל: **אחד שוגג ואחד מזיד.** דקניס שוגג אטו
מזיד. ואין הלכה כרבי מאיר:

פרק ו - משנה ה

שהוא שתף עם שכניו. שבמבוי, לשם שתפות בעלמא ולא לשם ערוב:
אינם צריכים לערב. והוא שיהיו פלו שתפין בכלי אחד {ט}. ודוקא

שתופי מבואות הוו ביין כדתנן בכל מערבין ומשתתפין, אבל ערובי חצרות אין מערבין אלא בפת, דערוב משום דירה הוא {י}, ודירה של אדם אין לבו נמשך אלא בפת. ואם שתף שתופי מבואות בפת כל שכן דחשיב טפי וסומכין על אותו שתוף של פת במקום ערוב ואינם צריכים לערב ערובי חצרות, אבל אם נשתתפו ביין או בשאר דברים צריכים לערב ערובי חצרות ואין סומכין על השתוף, כדי שלא תשתכח תורת ערוב מן התינוקות {יא}: **רבי שמעון אומר כו'.** ואין הלכה כרבי שמעון:

פרק ו - משנה ו

בטרקלין. בית גדול ורחב, מושב מלכים, וחלקוהו לחמשה, וכלן יש להן פתח מן הטרקלין לחצר {יב}, וצריכים לערב עם שאר בני החצר {יג}: **בית שמאי אומרים.** רשותיהן חלוקים וצריך שכל חבורה וחבורה תתן פת לערוב החצר: **ובית הלל אומרים.** אין מחצה זו חלוק רשות. ובזמן שחלקו הטרקלין למחצות גדולות המגיעות לתקרה כלי עלמא לא פליגי דהוי חלוק רשות {יד}, משום דהוי כשרויים בחדרים ובעליות. כי פליגי דחלקו במחצות נמוכות שאינן מגיעות לתקרה, בית שמאי סברי מחצה כזו הויא חלוק רשות, ובית הלל סברי לא הויא חלוק רשות:

פרק ו - משנה ז

האחין השתפין. הכי קאמר, האחין שאוכלין על שלחן אביהם והשתפים האוכלים על שלחן אחד. ואוכלין על שלחן אביהם לאו דוקא, אלא נוטלין מזונותיהן מבית אביהן ואוכלין אותם כל אחד בביתו. וכן השתפין עושים מלאכה אצל בעל הבית אחד בשתפות ונוטלין מזונותיהם מבעל הבית ומוליכין לאכל בבתיהם: **וישנים בבתיהם.** והם ואביהם [ואחרים] דרים בחצר אחד: **צריכין ערוב לכל אחד ואחד.** אם רוצים לערב עם אנשי חצרן: **מבטל את רשותו.** צריך לבטל את רשותו: **אימתי בזמן שמוליכין את ערובו.** לתתו לאחד מבתי שאר בני החצר, דהואיל והזקקו לערוב ושאר דיורין אסרי, אינהו נמי אסרי, וצריכין כלן לתן פת בערוב הואיל וחלוקין דיוריהן בלינה, וגם אין אוכלין על שלחן אביהן ממש {טו} אלא כל אחד נוטל פרנסתו ואוכל בביתו: **אבל אם היה ערוב.** כל החצר בא לבית אביהן, שלא הזקקו לערוב, שבית שמניחין בו הערוב אין צריך לתן פת: **או שאין עמהן דיורין.** אחרים, שאין דיורין מזקיקים אותם לערוב אינן צריכים לערב דכיחידים דמו:

פרק ו - משנה ח

פתוחות זו לזו ופתוחות למבוי. בגמרא מוכח דלא תנינן במתניתין פתוחות זו לזו, משום דקיימא לן שאין מבוי נתר בלחי או קורה עד שיהיו בתים ונחצרות פתוחים לתוכו, כלומר שני בתים פתוחים לכל חצר ושתי

חצרות פתוחות למבוי, והנך פיון דכלן פתוחות זו לזו ומערבות יחד דרך פתחיהן חדא חשיב להו, ולא תנינן אלא חמש חצרות פתוחות למבוי: **ערבו החצרות**. כל אחת לעצמה: **מתרים בחצרות**. מתרין כל בני חצר לעצמן: **ואסורין במבוי**. דאין סומכין על ערוב במקום שתוף: **ואם נשתתפו**. נמי במבוי לאחר שערבו בחצרות, מתרין כאן וכאן: **ושכח אחד מבני חצר ולא ערב**. בחצרו להתיר חצרו, אבל בשתוף היה לו חלק: **מתרין כאן וכאן**. דטעמא מאי אין סומכין על שתוף במקום ערוב {טז}, כדי שלא תשתפח תורת ערוב מן התינוקות, והכא דרוב בני חצר ערבו אלא ששכח אחד מהם ולא ערב לא תשתפח תורת ערוב: **שהמבוי לחצרות פחצר לפתים**. כשם שאסור להוציא מפתים לחצר בלא ערוב, כך אסור להוציא מן החצר למבוי בלא שתוף. ולא תימא לא דמו, דבית וחצר זו רשות היחיד וזו רשות הרבים, אבל חצר ומבוי שניהן רשות של רבים הו

פרק ו - משנה ט

זו לפנים מזו. פנימית פתוחה לחיצונה וחיצונה לרשות הרבים, ודריסת רגליה של פנימית על חיצונה לצאת לרשות הרבים: **ערבה פנימית**. בעצמה לטלטל בחצרה: **שתייהן אסורות**. דהויא פנימית בעצמה רגל האסורה במקומה, שהרי לא ערבה לעצמה, ואוסרת בדריסת רגליה על החיצונה: **זו מתרת לעצמה וכו'**. דרגל המתרת במקומה אינה אוסרת: **רבי עקיבא אוסר**. דקא סבר אף רגל המתרת אוסרת כשלא ערבה שם: **וחכמים אומרים כו'**. דקסברי אפלו רגל האסורה במקומה, כגון כשלא ערבה הפנימית לעצמה, אינה אוסרת על החיצונה. והלכה כמתנא קמא:

פרק ו - משנה י

שכח אחד מן הפנימית כו'. דהויא פנימית רגל האסורה ואוסרת: **נתנו ערובן במקום אחד**. שערבו שתייהן זו עם זו ונתנו הערוב בחיצונה. וקרי לה מקום אחד לפי ששתי החצרות משתמשות בה כאחד. ושכח אפלו אחד מן החיצונה ולא ערב, שתייהן אסורות, דפנימית נמי אסורה לטלטל בחצרה, שהרי אינה יכולה להסתלק מן החיצונה ולהשתמש באנפי נפשה, דקא ליתא לערובה גבה, דאותו ערוב המתירה בחצר הוליקוהו לחיצונה. אבל נתנו הערוב בפנימית, חיצונה מתסרא בשכחה דפנימית ופנימית לא מתסרא בשכחה דחיצונה, דקא אחדא לדשא ומשתמשא {יט}: **ואם היו של יחידים**. שאין בפנימית אלא אחד ובחיצונה אחד {כ}, אינם צריכים לערב זה עם זה משום דריסת הרגל, דכיון דיחיד הוא בפנימית הויא רגל המתרת ואינה אוסרת. וסתם מתניתין פתנא קמא דלעיל דסבר רגל המתרת אינה אוסרת:

פרק ז - משנה א

חלון בתוך עשרה. שיהא קצת ממנו ואפלו משהו בתוך עשרה {א} סמוך לקרקע: מערבין שנים. שני ערובין, אלו לעצמן ואלו לעצמן ואסורים זו עם זו: ואם רצו מערבין אחד. ערוב אחד, שיתנו אלו ערובן באחרת ויערבו עמהן ויהיו אחד: פחות מארבעה. לאו פתח הוא ואין ראוי לעבר מזו לזו, ולמעלה מעשרה נמי לא ניחא תשמישתיה, הלכך אין מערבין אחד. ודוקא בחצר שאינו מקורה אבל בבית המקורה אפלו למעלה מעשרה {ב} מערבין אחד, שדרך לשום ספסלים ותבות סביבות הבית וניחא תשמישתיה:

פרק ז - משנה ב

כתל שבין שתי חצרות. האי דנקט רחב ארבעה לאו משום דצריך רחב ארבעה למהוי סתימה, דמחצה ברחב כל דהו הוי סתימה. אלא משום דבעי למתני סיפא היו [בראשו] פרות אלו עולין מכאן ואוכלין ובלבד שלא יורידו למטה, דחשיב רשות באנפי נפשה, ולהאי דינא צריך שיהיה רחב ארבעה, דפחות מארבעה הוי מקום פטור ומתרין אלו ואלו להוריד למטה: ובלבד שלא יורידו למטה. לדיורין בבתים, אבל בחצר שרי {ג}: יותר מכאן. הוי פרצה, והויא פלה פחצר אחת, ואם ערבה כל אחת לעצמה הוי פאלו חולקין את ערובן ואוסרין אלו על אלו:

פרק ז - משנה ג

חריץ. ארץ הוא ומפסיק על פני כל החצר פלה: ורחב ארבע. דפחות מכאן נוח לפסעו משפתו לשפתו: ואפלו מלא תבן וקש. לאו סתימה היא, דלא מבטל ליה להתם, דסופו לטלו {ו}:

פרק ז - משנה ד

נתן עליו נסר. משפתו לשפתו פעין גשר, הוי כמו פתח: שתי גזזטראות. כמין תקרה בולטת מרשות היחיד על רשות הרבים, ונתן נסר רחב ארבעה מזו לזו, הוי נמי פתח: פחות מכאן. שאין הנסר רחב ארבעה, אדם ירא לעבר עליו ולא ניחא תשמישתיה:

פרק ז - משנה ה

מתבן. גדיש של תבן, ומפסיק על פני כל רחב החצרות: **אלו מאכילין.** מניחין בהמתן {ט} לאכל מן התבן, ולא חישינן דלמא ממעיט התבן מעשרה והנה ליה חדא רשותא ואסרי אהדדי, ומטלטלי בחצר ולא מסקי אדעתיהו, להא לא חישינן, דהא אפלו אמעיט אי לא הוי המעויט על פני עשר אמות ויותר לא אסרי, דהא עשר אמות פתחא הוי ואין בהמה ממעטת כל כך באכילתה [בשבת אחד]: **נתמעט התבן מעשרה טפחים.** על פני כל ארץ החצר או במשך עשר אמות [ועוד]: **מערבין אחד.** אם נתמעט בחל לפני השבת:

פרק ז - משנה ו

מניח את החבית. משלו, אם ירצה, ואז צריך לזכות, דאלו משלהם אין צריך לזכות: **ומזכה להם על ידי בנו ובתו.** אומר להם קבלו חבית זו וזכו בה לשם כל בני המבוי. והזוכה מגביה הערוב בידו טפח מן הקרקע, דכל היכא דמנחא ברשותיה לא הויא זכיה, ואומר זכיתי להם: **שידן כידו.** ולא זכיה

פרק ז - משנה ז

נתמעט האכל. משעורו המפרש לקמן במתניתין: **מוסיף ומזכה.** אם בא להוסיף משלו אפלו ממין אחר שאינו ממין השתוף הראשון, מוסיף ומזכה ואינו צריך להודיעו, כיון ששאר קצת מן המין הראשון אינו נראה כמערב בתחלה {טו}. אבל אם נותן ממין השתוף הראשון, אפלו כלה לגמרי מביא מאותו המין ומזכה ואינו צריך להודיעו: **נתוספו עליהם דיורים מוסיף ומזכה וצריך להודיע.** ודוקא בזמן שיש לחצר שני פתחים לשתי מבואות, שכשעושה ערוב עם אנשי מבוי זה אסור להשתמש במבוי אחר {טז}, לפיכך צריך להודיע, דלמא לא ניחא להו לקנות ברוח זו ולהניח יד ברוח שכנגדה. אבל אם אין לו פתח אלא למבוי זה שנסתתפו בו תחלה אינו צריך להודיע, דזכין לאדם שלא בפניו ואין חביו לאדם

פרק ז - משנה ח

מרבין. שמנה עשר בני אדם ולמעלה {יח}: **מזון שתי סעודות.** הן שמנה עשרה גרוגרות: **מעטין.** פחות משמנה עשר: **להוצאת שבת.** שעור של הוצאת שבת. פי המוציא אכלים בשבת אינו חייב בפחות מכגרוגרת:

פרק ז - משנה ט

בשירי הערוב. שנתמעט משעורו: ולא אמרו לערב בחצרות. אחר שנשתתפו במבוי, אלא שלא תשתפח תורת ערובי חצרות מתינוקות שאינן יודעין שנשתתפו במבוי, הלכך מקילינן ביה {כ}. ואף על גב דטעמא דמערבין ערובי חצרות לאחר שנשתתפו במבוי הוי כדי שלא תשתפח תורת ערוב מן התינוקות, מפל מקום אין הלכה כרבי יוסי בשירי ערוב, דלא מקילינן ביה כלי האי:

פרק ז - משנה י

בכל מערבין. ערובי תחומין, דאלו ערובי חצרות אין מערבין אלא בפת. ומיהו בכל מערבין דאמר רבי אליעזר הקא, לאתויי ערובי חצרות שמערבין בפת פרוסה ואין צריך כפר שלמה, ופליג עליה רבי יהושע ואמר דוקא כפר שלם הוא ערוב. והלכה כרבי יהושע: **אין מערבין בה.** וטעמא משום איבה, שבאים בני החצר לידי מחלקת לומר אני נותן שלמה והוא נותן פרוסה: **כפר באסור והוא שלם מערבין בו.** נותנין אותו בערוב עם שאר כפרות {כא} של בני חצר, ובלבד שיהיה בין כלם כגרוגרת לכל אחד ואחד. ורמב"ם פרש דכפר שלם כאסור מערבין בו לבדו לכל בני החצר ואין צריך שעור:

פרק ז - משנה יא

נותן אדם מעה לחנוני. המוכר יין, ודר עמו במבוי: **או לנחתום.** המוכר כפרות ודר עמו בחצר, שיזכה לו בערוב עם חבריו, אם יבאו בני מבוי לקנות ממך יין לשתוף, או בני חצר לקנות כפר לערוב, שיהיה לי חלק בו: **לא זכו לו מעותיו.** שאין מעות קונות עד שימשך. ואפלו ערב זה החנוני לכל האחרים וזכה גם לזה {כג}, אינו ערוב, שהרי לא נתפנו לזכות לו במתנת חנם כשאר המזפין בערוב אלא שיקנה במעה, והרי אינה קונה לו, דמעות אינן קונות, ונמצא מערב לו במעותיו: **ומודים בשאר כל אדם.** בעל הבית שאמר לו חברו הילך מעה זו וזכה לי בערוב והלך וזכה לו, שקנה ערוב, דהואיל ואין בעל הבית רגיל למכר כפרות לא נתפנו זה אלא לעשותו שליח ונעשה כאומר לו ערב לי {כד}: **שאין מערבין לאדם.** כשמערבין לו משלו אלא מדעתו. הלכך גבי חנוני כי אמר לו זכה לי לא נתפנו אלא לקנות ממנו ולא סמך עליו שיעשה שלוחו, ומעות אינן קונות ולא סמכיה דעתיה, נמצא מערב לו שלא מדעתו {כה}: **ערובי תחומין.** חוב הוא, שמפסיד לצד האחר, ושמא אין נוח לו. והלכה כרבי יהודה:

פרק ח

פרק ח - משנה א

פיצד. לְכַל מִי שֶׁיִלְדָּה לְבֵית הָאָבֶל וְכוּ'. דְּמִילֵי דְמַצּוּה נִינְהוּ {ב}, וְקִימָא לֹן אִין מְעַרְבִין עֲרוּבֵי תַחוּמִין אֶלְא לְדַבְרַ מַצּוּה {ג}: **וְכָל מִי שֶׁקָּבַל עָלָיו.** לְסַמְדָּה עַל עֲרוּב זֶה מִתָּר: **וּמִשְׁחַשְׁכָּה אֲסוּר.** וְהֵנִי מְלִי כְּשֶׁלֹּא הוֹדִיעָהוּ מִבְּעוֹד יוֹם, אֲבָל הוֹדִיעָהוּ מִבְּעוֹד יוֹם אֶפְלוּ לֹא קָבַל עָלָיו לְסַמְדָּה עַל עֲרוּב זֶה בְּיָדָאֵי אֶלְא מִשְׁחַשְׁכָּה, מִתָּר {ד}:

פרק ח - משנה ב

מִזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד. מִתּוֹדָה שְׁקוּנָה שְׁבִיתָתוֹ שֶׁם צָרִיךְ לְהַנִּיחַ שֶׁם מִזוֹן שֶׁצָּרִיךְ לוֹ לְשֶׁבֶת {ה}: **אֵלוֹ וְאֵלוֹ מִתְּכֹנְנִים לְהַקֵּל.** רַבִּי מֵאִיר סָבַר בְּשֶׁבֶת אָכִיל אֵינֶשׁ טָפִי מִשּׁוּם דְּבָסִים תַּבְּשִׁילִיהָ. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר כִּיּוֹן דְּבִשְׁבֶּת אָכִיל שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת {ו} אֵינוֹ מֵרַבָּה לְאָכֹל בְּכָל סְעוּדָה, וְשְׁתֵּי סְעוּדוֹת שֶׁל חַל הוּי טָפִי מִשְׁתֵּי סְעוּדוֹת שֶׁל שֶׁבֶת: **כֶּכֶר בְּפִנְדִּיּוֹן.** כֶּכֶר הַלְקוּחַ בְּפִנְדִּיּוֹן כְּשֶׁמוֹכְרִין אַרְבָּעָה סָאִין חֲטִין לְסַלַע. וְאַרְבָּעָה סָאִין הֵן עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה קַבִּין, וְהַסַּלַע עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה מַעֲוִין, נִמְצָא קַב לְכָל מַעָה, וְהַמַּעָה שְׁנֵי פִנְדִּיּוֹנִין, הֵרִי כֶּכֶר הַנִּמְכָּר בְּשׁוּק בְּפִנְדִּיּוֹן הוּא חֲצִי קַב, וְהַחֲנֻנִי לּוֹקַח הַחֲצִי לְשֹׁכֵר הָאֶפִּיָּה וְהַטְּחִינָה, נִמְצָא כֶּכֶר הַלְקוּחַ מִן הַחֲנֻנִי בְּפִנְדִּיּוֹן הוּא רֶבַע קַב שֶׁהֵם שֵׁשׁ בֵּיצִים, שֶׁהַקַּב עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בֵּיצִים, וְהֵם שְׁעוֹר שְׁתֵּי סְעוּדוֹת שֶׁל עֲרוּב לְדַבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא. וְהַלְכָה כְּמַתּוֹ: **רַבִּי שְׁמַעוֹן.** מִמַּעַט בְּשְׁעוֹר וְאוֹמֵר שְׁדֵי לְעֲרַב בְּשְׁתֵּי יָדוֹת שֶׁל כֶּכֶר שֶׁל שְׁלֹשָׁה כְּפָרוֹת לְקַב. וְכֶכֶר שְׁלֵם שֶׁל שְׁמֹנֶה בֵּיצִים הוּא שְׁלִישִׁית הַקַּב. וְשְׁתֵּי יָדוֹתֶיהָ שֶׁהֵם חֲמִשׁ בֵּיצִים וְיֹתֵר הוּוּ שְׁתֵּי סְעוּדוֹת: **חֲצִיָּה לְבֵית הַמְּנַגֵּעַ.** סֵתֵם מִתְּנִיתִין הִיא, וְהַכִּי קֹאמֵר, חֲצִי כֶּכֶר שְׁלֵם שֶׁשְׁעָרוֹ בּוֹ בֵּין לְמַר וּבֵין לְמַר, הוּא שְׁעוֹר לְשִׁהִית בֵּית הַמְּנַגֵּעַ, שֶׁהַנִּכְנָס לְבֵית שְׁיֵשׁ בּוֹ נִגַּע צָרְעַת אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא טָמֵא מִיָּד אֵינוֹ טְעוֹן כְּבוֹס בְּגָדִים עַד שִׁישְׁהָה כְּדֵי אָכִילָה, וְחֲצִי כֶּכֶר זֶה הוּי כְּדֵי אָכִילָה. וְלְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא דְּאָמַר כֶּכֶר שְׁלֵם הוּי רֶבַע קַב שֶׁהֵם שֵׁשׁ בֵּיצִים, נִמְצָא חֲצִיָּה שְׁלֹשׁ בֵּיצִים, וְהוּא פָּרַס דְּבִכְלֵי תַלְמוּדָא. וְלְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר כֶּכֶר שְׁלֵם הוּא שֶׁל שְׁלִישִׁית הַקַּב שֶׁהֵם שְׁמֹנֶה בֵּיצִים, הוּי חֲצִיָּה אַרְבַּע בֵּיצִים, וְהוּא פָּרַס דְּבִכְלֵי תַלְמוּדָא אֵלִיבָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן סָבַר דְּבִכְכֶר שְׁלֵם יֵשׁ שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, דִּקְהָא שְׁתֵּי יָדוֹתֶיהָ קֹאמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן דִּקְהוּי שְׁתֵּי סְעוּדוֹת, הֵנִי מְלִי בְּעֲרוּב דְּנִתְכֹנְנוּ בּוֹ לְהַקֵּל וְאִין צָרִיךְ שְׁתֵּי סְעוּדוֹת שְׁלֵמוֹת, אֲבָל בְּכָל שְׁאָר דְּיוֹכְתֵי סְבִירָא לִיהָ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאִין סְעוּדָה פְּחוּתָה מִחֲצִי כֶּכֶר שֶׁל שְׁלִישִׁית הַקַּב, וּבְעֵינָן שִׁישְׁהָה כְּדֵי אָכִילת חֲצִי כֶּכֶר זֶה שֶׁהֵם אַרְבַּע בֵּיצִים: **חֲצִי חֲצִיָּה לְפִסְלָא אֵת הַגּוֹיָה.** דִּקְהָאוּכַל אֶכְלִים טָמְאִים כְּחֲצִי פָּרַס נִפְסַל גּוֹפּוֹ מִדְּרַבְּנָן מְלֵאכֶל בְּתַרוּמָה. וְחֲצִי פָּרַס הוּי בֵּיצָה וּמִחֲצָה לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא, וְשְׁתֵּי בֵּיצִים לְרַבִּי שְׁמַעוֹן:

פרק ח - משנה ג

מרפסת. מקום גבוה בחצר הבית, והרבה פתחי עליות פתוחין לה {ח}, וכלם יוצאין בסלם אחד לחצר וממנו לרשות הרבים, ואף על פי כן אין אוסרין הואיל ומרפסת גבוהה עשרה, ובלבד שיערבו בני מרפסת לעצמן במרפסת, דהויא רגל המתרת במקומה ואינה אוסרת: **ששכחו ולא ערבו.** אלו עם אלו. אבל ערבו אלו לעצמן ואלו לעצמן: **כל שגבוה עשרה.** אם יש בחצר תל או עמוד גבוה עשרה סמוך למרפסת ואין מרפסת גבוה מן העמוד עשרה, דניחא תשמשתיה דעמוד לבני המרפסת, רשות מרפסת שולטת בו ומשתמשין הן בו ולא בני החצר: **פחות מכאן לחצר.** אף לחצר קאמר {יא}, ששתי הרשיות שולטין בו, המרפסת והחצר, ואם לא ערבו זה עם זה שניהם אסורים בו: **חלית הבור.** שפת הבור של מעלה, אם גבוהה עשרה מן החצר רשות מרפסת שולטת בו. והוא שיהיה הבור מלא עד שפתו העליונה מדברים שאסור לטלטלם בשבת {יב}, דהשתא אי אפשר שתחסר מגבהה, דומיא דסלע שאינו חסר, והרי הוא שוה לקרקעית המרפסת, אבל אם אין הבור מלא או אפלו מלא מדברים שאפשר לקח מהם בשבת ולחסרו, כיון דכי חסרא אסירא, כי לא חסרא נמי אסירא, ואם לא ערבו המרפסת והחצר זה עם זה שניהם אסורים בו: **אפלו גבוה עשרה טפחים לחצר.** אף לחצר כמו למרפסת, ושניהם אסורים בו אם לא ערבו זה עם זה:

פרק ח - משנה ד

הנותן ערובו. ערובי חצרות: **בבית שער.** מקום סמוך לשער החצר ורגילין להושיב שם שומר שלא יכנסו בני רשות הרבים לחצר: **והדר שם.** בבית שער שבחצר אינו אוסר על בעל החצר ואינו צריך לתן את הפת, דלאו דירה היא: **והדר שם אוסר עליו.** אם השאיל בעל הבית בית התבן שלו לדור שם, אוסר עליו, הואיל ופתוח לחצר: **אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית.** שיש לבעל הבית מקום בדירתו של זה, שנותן שם פליו להצניעו, אינו אוסר עליו. ודוקא כשאין שם דיורין אחרים, אבל אם יש שם דיורין אחרים אוסר עליהן {טז}, דיקא נמי דקתני אינו אוסר עליו, עליו אינו אוסר, אבל על דיורין אחרים אוסר ואף על פי שבעל הבית ערב עמהן. ואם הפלים הללו שנותן שם בעל הבית הם דברים הנטלים בשבת, אין זו תפיסת יד, ואוסר עליו, דאי בעי שקיל להו ושדי להו אבראי {יז}. והלכה כרבי יהודה:

פרק ח - משנה ה

הרי זה אוסר. דדירה בלא בעלים שמה דירה: **אינו אוסר.** דלאו שמה דירה: **רבי יוסי.** נמי סבירא ליה דלאו שמה דירה, מיהו נכרי אוסר, שמה יבא בשבת. והלכה כרבי יוסי: **אצל בתו.** דוקא בתו, דעביד אינש דדיר עם חתנו, אבל בנו אין אדם מסיח דעתו מביתו לדור אצל בנו, שמה

תתקוטט פלתו עמו ויצא. והלכה כרבי שמעון:

פרק ח - משנה ו

בור שפין שתי חצרות. חציו בזה וחציו בזה, אין ממלאין ממנו, שזה ממלא מרשות חברו ואסור אם לא ערבו החצרות זו עם זו: **בין מלמעלה.** שהיו תשעה טפחים של מחצה למעלה מן המים וטפח אחד משקע במים: **בין מלמטה.** שהיה תשעה טפחים משקעים בתוך המים וטפח אחד נראה למעלה: **בין מתוך אגנו.** אף על פי שאין המחצה נוגעת במים כלל, דקלא היא שהקלו חכמים במים דאמרינן גוד אחית מחצתא, ובלבד שתהא בתוך אגן הבור, שתראה כהפסקה: **מן הכתל שפיניהם.** שמפסקת בין החצרות ומפסקת על פני הבור, ואף על פי שאינה נכנסת תוך אגנו. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ח - משנה ז

אמת המים. אפלו ברשות היחיד פרמלית היא {יח}: **עשו לה מחצה.** בתוך אגנה על פני רחבה, שהוא נכר שבשביל המים נעשית: **באמה של אבל.** שם העיר, והיתה עוברת בתוך החצרות וממלאין ממנה בחצרות, דמהניא לה מחצות כתל החצר התלויות עליה. ורבי יהודה לטעמיה, דפליג נמי אבור, ואין הלכה כמותו: **שלא היה בה פשעור.** פרמלית. שלא היה עמק עשרה או לא היה רחב ארבעה, שאין המים נעשין רשות לעצמן להחשב פרמלית אלא אם כן עמק עשרה ורחב ארבעה {כ}. עשו לה בכניסה ולא ביציאה לא מהני מידי, דהא מחברת למים שחוץ לחצר ביציאתו ונעשית הכל פרמלית. [עשו לה ביציאה ולא בכניסה נמי לא מהני, דהא מחברת למים שלמעלה חוץ לחצר זו. אבל עשו לה בכניסה וביציאה מהני, שנראה] כאלו מתחילין בחצר זו:

פרק ח - משנה ח

גזוזטרא. פועין דף או מקום מקרה היוצא מרשות היחיד ובולט על גבי המים: **אלא אם כן עשו מחצה.** כל סביבות הגזוזטרא או סביב נקב ארבעה על ארבעה {כא} החקוק באמצעיתה, דאמרינן גוד אחית מחצתא: **בין מלמעלה.** למעלה מן נקב הגזוזטרא: **בין מלמטה.** מחברת לגזוזטרא מתחתיה {כב}. ורמב"ם פרש מלמטה על המים כנגד נקב הגזוזטרא, דאמרינן גוד אסיק כאלו הגיע המחצה לנקב שבגזוזטרא שממלאין ממנו: **זו למעלה מזו.** ונקב שממלאין ממנו בעליונה מכון כנגד נקב התחתונה: **עשו לעליונה.** שנשתתפו בני התחתונה עם בני העליונה לעשות מחצה בעליונה ולא עשו בתחתונה {כג}: **שתיהן אסורות עד שיערבו.** שפיון שבני התחתונה שתפין במחצה זו של עליונה אוסרין עליהם. ואם עשו לתחתונה ולא עשו לעליונה אף על פי שאין לעליונה

שְׁתַּפּוּת בְּמַחְצָה שֶׁל תַּחְתּוֹנָה שְׁתִּיחַן אֲסוּרוֹת. הָעֲלִינָה אֲסוּרָה שֶׁהָרִי אֵין לָהּ מַחְצָה, וְהַתַּחְתּוֹנָה הוֹאִיל וַיֵּשׁ דָּרָךְ לְעֲלִינָה עָלֶיהָ שְׁגַם הִיא מִמְּלֵאת מִיָּם מִשֶּׁם אוֹסֵרֶת עָלֶיהָ עַד שִׁיעָרְבוּ עִמָּה. וְהֵנִי מְלִי כְּשִׁשְׁתֵּי הַגְּזוּזֵי טְרָאוֹת מִפְּלָגוֹת זֶה מִזֶּה, שֵׁישׁ גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טַפְחִים אוֹ יוֹתֵר בֵּין זֶה לְזֶה, אֲבָל אִם שְׁתִּיחַן בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה, אֲפֹלוּ עָשׂוּ שְׁתִּיחַן מַחְצָה לְעוֹלָם אוֹסְרוֹת {כֹּה} זֶה עַל זֶה

פרק ח - משנה ט

אֵין שׁוֹפְכִין לְתוֹכָהּ מִיָּם בְּשֶׁבֶת. דְּבִאֲרַבַּע אַמוֹת, הַמַּיִם שֶׁאֲדָם עָשׂוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּכָל יוֹם נִבְלָעִים שָׁם בְּמִקּוֹמָם וְאֵין יוֹצְאִין לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי, פְּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמוֹת, אֵין נִבְלָעִים בְּמִקּוֹמָם וְיוֹצְאִין לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי {כֹּז} : עוֹקָה. גָּמָא : מַחְצֶקֶת סְאֲתִים. מִפְּנֵי שֶׁהָאֲדָם עָשׂוּי לְהַסְתַּפֵּק סְאֲתִים מִיָּם בְּכָל יוֹם {כֹּט} : מִן הַנֶּקֶב וּלְמִטָּה. שִׁיחִיָּה הַחֲלָל שֶׁל הָעוֹקָה מִחֲזִיק סְאֲתִים קָדָם שִׁנְיָעוּ הַמַּיִם אֶל הַנֶּקֶב שֶׁעַל שְׁפָתָהּ שָׁבוּ מִקְּלָחִין לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי : בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ. בֵּין שֶׁעָשָׂה הָעוֹקָה בְּחֶצֶר בֵּין שֶׁעָשָׂאָה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּי : צָרִיךְ לְקַמּוֹר. לַעֲשׂוֹת עָלֶיהָ כְּמִין כֶּפֶה מְכַסֶּה מְלַמְעָלָה כְּדִי שְׁתֵּהָ חֲלוּקָה מְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי {ל} :

פרק ח - משנה י

בֵּיב. חָרִיץ הָעָשׂוּי כְּדִי שִׁיקְלָחוּ הַמַּיִם [שֶׁשׁוֹפְכִין] בְּחֶצֶר לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי. וְהוּא קַמּוֹר בְּמִשְׁךְ אַרְבַּע אַמוֹת לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי, דְּבִאֲרַבַּע אַמוֹת יֵשׁ שְׁעוֹר לְבָלַע {לֹא} בָּהֶן סְאֲתִים מִיָּם שֶׁאֲדָם מְסַתַּפֵּק בְּכָל יוֹם : שׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ. דְּתִימֵי מַיָּא וְאֵין יוֹצְאִין לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי : לֹא יִשְׁפֹּךְ עַל פִּי הַבֵּיב. דְּכִיּוֹן דְּבִגְוִיָּה שְׁפִיךְ מִקְּלָחִי לְהַדְיָא וְנִפְקִי לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי, וְהַרְוָאָה אוֹמֵר שֶׁשְׁפָכֶן סָמוּךְ לִיצִיאָתוֹ לְרִשּׁוֹת הַרְבֵּי {לֵב}. וְהִלְכָה כְּחֻכְמֵי : מַצְטַרְפִּין לְאַרְבַּע אַמוֹת. אִם יֵשׁ בְּחֶצֶר עִם הָאֲכֻסְדָּרָה אַרְבַּע אַמוֹת עַל אַרְבַּע אַמוֹת מַצְטַרְפִּין, וּמִתֵּר לְשַׁפֵּךְ לְתוֹכָהּ מִיָּם וְאֵין צָרִיךְ עוֹקָה :

פרק ח - משנה יא

דִּיּוֹטָאוֹת. עֲלִיּוֹת זֶה כְּנֶגֶד זֶה וְחֶצֶר פְּחוּתָהּ מֵאַרְבַּע אַמוֹת לְפָנֶיהֶן שֶׁשׁוֹפְכִין בָּהּ מִימִיָּהוּן : מְקַצְתָּן. בְּנֵי הַדִּיּוֹטָא הָאֲחַת עָשׂוּ עוֹקָה בְּחֶצֶר וּבְנֵי הָאֲחֶרֶת לֹא עָשׂוּ : וְאֵת שֶׁלֹּא עָשׂוּ עוֹקָה אֲסוּרִין. כָּל זְמַן שֶׁלֹּא עָרְבוּ. דְּאֵי שְׁרִית לְהוּ לְהֵנִי עַל יְדֵי עוֹקָה דְּהֶנְךָ, אֲתוּ לְאַפּוֹקִי מֵאֲנִי עִם הַשׁוֹפְכִים מִן הַבְּתִים {לֹד} וְלְהוֹרִידוֹן לְחֶצֶר בְּהַדְיָא עַד שְׁפַת הָעוֹקָה בְּרַגְלֵיהֶם, וְקָא מְטַלְטַל בְּחֶצֶר דְּלֹא עָרְבוּ

פרק ט - משנה א

כל גגות העיר רשות אחת. ואף על פי שדיורים חלוקים למטה לשני בני אדם, מכל מקום הגגות שאין תשמישן תדיר אין בהן חלקת רשות, וכלים ששבתו בגג זה מתר להוציאן לזה: **ובלבד שלא יהא גג גבוה מחברו עשרה.** דאם חלוק מהן בגבה עשרה אסור לטלטל ממנו לגגיו, גזרה משום תל גבוה עשרה ורחב ארבעה ברשות הרבים {א}, דלא לייתי לכתף עליו: **כל אחד רשות לעצמו.** ואם לא ערבו דיורים שלמטה אסור לטלטל מזה לזה: **רבי שמעון.** מקל מפלן וקאמר, גגות וחצרות וקרפיפות שאינן יותר מבית סאתים {ג}, הואיל וכלן אין תשמישן מיחד ותדיר, רשות אחת הן ומטלטלין מזה לזה בלא ערוב, ואפלו היו הגגות גבוהות יותר מעשרה או נמוכות יותר מעשרה, דלית ליה לרבי שמעון ערובי חצרות אלא משום כלי הבית: **לכלים ששבתו בתוכן.** כלים ששבתו באחת מהן, מוציאים אותן מזה לזה {ד}: **אבל לא לכלים ששבתו בתוך הבית.** והביאן לחצר על ידי שערבו {ה} בני החצר, אסור להוציאן מחצר זו לחצר אחרת אם לא ערבו שתי החצרות יחד. והלכה כרבי שמעון:

פרק ט - משנה ב

הגדול מתר. להוציא לו כלי בית שלמטה {ז}, ואין בני הקטן אוסרין עליו. דלגבי גדול הך פרצה פתחא היא ושרי באותן גפופים {ח} העודפים מעט מכאן ומעט מכאן כמעקה שסביב הגגות, וחשיבא סתימה, וכגון שאין הפרצה יותר מעשר. אבל קטן אסור להוציא לו כלי הבית, דבני גדול אסרי עליה, שהרי נפרץ לו במלאו: **הגדולה מתרת.** בשביל הגפופין שנשארו לה מכאן ומכאן הוי הך פרצה כפתח: **והקטנה אסורה.** שהרי נפרצה במלאה. ודוקא כשנפרצה קדם השבת, אבל אם נפרצה בשבת אפלו הקטנה מתרת, שכיון שהתרה למקצת שבת קדם שנפרצה התרה לכלה שבת: **חצר שנפרצה לרשות הרבים.** שנפל הכתל הפונה לרשות הרבים במלאו או ביותר מעשר: **חייב.** דכרשות הרבים היא: **פטור.** אבל אסור, דלאו רשות הרבים היא אלא פרמלית. והלכה כפחכמים:

פרק ט - משנה ג

משתי רוחותיה. מרוח אחת שתופסת שתי רוחותיה, כגון שנפרצה בקרן זווית, אפלו אין בפרצה עשר אמות, הקא בקרן זווית לא חשיב כפתח, דפתחא בקרן זווית לא עבדי אינשי. ופרצה ביותר מעשר אפלו מרוח אחת אוסרת: **וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו.** שנפרץ בקרן זווית ונפל קצת מכתל זה וקצת מכתל זה, ואין התקרה פרושה ומתוחה על מקום הפרצה

{יב}, אָבֵל אִם הִתְקַרָּה פְּרוּשָׁה עַל מְקוֹם הַפְּרָצָה אֵין הַפְּרָצָה אוֹסֶרֶת בְּבֵית, דְּאִמְרִינָן פִּי תִקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתָם: **מִתְרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת**. הוֹאִיל וְהִתְרַ מְקַצָּתוֹ: **לְעֵתִיד לָבֵא**. לְשַׁבַּת הַבָּאָה: **רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם מִתְרִין כּוּי**. כְּלוּמַר כְּשֵׁם שְׁאִסוּרִין לְעֵתִיד לָבֵא כִּדְ אִסוּרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי, וְלֹא אִמְרִינָן הִתְרָה מְקַצָּת שַׁבָּת {יג} הִתְרָה כְּלָה אֶלָּא לְעַנְנָן עָרוּב, שֶׁדָּבַר שֶׁהִתְרַ עַל יְדֵי עָרוּב לְמְקַצָּת שַׁבָּת, וְנוֹלַד בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת דְּבַר שֶׁהִיָּה רְאוּי שְׁעַל יָדוֹ יִתְבַטֵּל הָעָרוּב, אֵין הָעָרוּב בְּטַל, שְׁכִינּוֹן שֶׁהִתְרָה מְקַצָּת שַׁבָּת הִתְרָה כְּלָה, אָבֵל מְקוֹם שֶׁהָיוּ בּוֹ מְחֻצוֹת קִדְּם הַשַּׁבָּת וְנִפְרָצוּ מְחֻצוֹתָיו בְּשַׁבָּת לֹא אִמְרִינָן בֵּיהּ הוֹאִיל וְהִתְרָה מְקַצָּת שַׁבָּת הִתְרָה כְּלָה:

פרק ט - משנה ד

עַל גְּבִי שְׁנֵי בְּתִים. וְהִם בְּשָׁנֵי צְדֵי רְשׁוֹת הָרַבִּים, מְטַלְטְלִין תַּחַת הָעֲלִיָּה, דְּפִי תִקְרָה מִכָּאן וּמִכָּאן יוֹרֵד וְסוֹתָם: **וְכֹן גְּשָׁרִים הַמְּפַלְשִׁים**. וְיֵשׁ לָהֶם מְחֻצוֹת מְלֻמְטָה בְּשָׁנֵי הַצְּדָדִים: **מְעַרְבִין לְמַבּוּי הַמְּפַלֵּשׁ**. הוֹאִיל וְאִיכָּא שְׁתֵּי מְחֻצוֹת, דְּקִסְבֵּר מְבּוּי שְׁיֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי מְחֻצוֹת מִדְּאוּרֵי תְּאָה הָיוּ רְשׁוֹת הַיְחִיד. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק י

פרק י - משנה א

הַמוֹצָא תַּפְּלִין. בְּשַׁדָּה בְּמְקוֹם שְׁאִינָן מִשְׁתַּמְרִים {א}: **זוּג זוּג**. אֶחָד בְּרֹאשׁ וְאֶחָד בְּזָרוּעַ כְּדָרְךָ שְׁלוּבֵשׁ בַּחֵל, וְהִינוּ זוּג, וְחוּזַר תַּמִּיד וּמְכַנִּיס זוּג זוּג עַד שְׁיִכְנִיס אֶת כָּלן. קִסְבֵּר שַׁבָּת זְמַן תַּפְּלִין הוּא, אֶלָּא שְׁחֻכְמִים גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן גְּזָרָה שְׁמָא תַּפְּסִק רְצוּעָה וַיִּבְיֵאִם בְּיָדוֹ, וְאִם יִלְבֵּשׁ יוֹתֵר מִזוּג אִיכָּא בַּל תּוֹסִיף וְאֵתִי אֶסוּר בַּל תּוֹסִיף וּמִשּׁוּי לְהוּ עֲלִיָּה כְּמִשְׁאוּי, וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל סָבַר שַׁבָּת לֹא זְמַן תַּפְּלִין הוּא, וְהִינוּ טַעְמָא דְּשָׁרוּ לִיָּה רַבָּנָן בְּהַצְּלָה מִשּׁוּם דְּתַכְשִׁיט הוּא, הִלְכְּךָ מְכַנִּיסוֹן שְׁנֵי זוּגוֹת שְׁנֵי זוּגוֹת, דְּשְׁנֵי זוּגוֹת הָיוּ תַּכְשִׁיט, לְפִי שְׁשְׁנִינּוּ מְקוֹם יֵשׁ בְּרֹאשׁ לְהַנִּיחַ בּוֹ שְׁנֵי תַּפְּלִין, וְכָל כְּמָה דְּהָיוּ תַּכְשִׁיט שָׂרִי. וּמִשּׁוּם בַּל תּוֹסִיף לִיכָּא הָכָא, דְּאֵין כָּאן מְצוֹת תַּפְּלִין כְּלָל אֶלָּא כְּשֶׁאֵר מְלַבּוֹשׁ דְּעַלְמָא, וְאֵין הִלְכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל {ב}: **בֵּי שְׁנוֹת**. שְׁנִפְרַר הַקָּשֶׁר {ג}, דְּוִדָּאֵי תַּפְּלִין הֵן וְיֵשׁ בְּהֶן קְדָשָׁה, וְאֶסוּר לְהַנִּיחֶן בְּמְקוֹם בְּזִיוּן. אָבֵל בְּחֻדְשׁוֹת אֵין מְחַלְלִין שַׁבָּת {ד} עֲלֵיהֶן לְהַכְנִיסוֹן, דְּלִמָּא קָמַע בְּעַלְמָא נִינְהוּ, וְאֵין קְדָשָׁה אֶלָּא בְּעִשׂוּיִין כְּהִלְכְּתוֹן לְשִׁמּוֹן: **צְבוֹתִים**. קְשׁוּרִים כָּל זוּג זוּג לְעַצְמוֹ: **פְּרוּכִים**. הָרַבָּה בְּיַחַד: **מִחְשִׁיז עֲלֵיהֶן**. יוֹשֵׁב וּמִשְׁמָרִם שָׁם עַד שֶׁתַּחֲשֵׁד, וּמִשְׁחַשְׁכָּה מְכַנִּיסוֹן כְּלָם בְּיַחַד. וּכְגוֹן שֶׁהִם מְרַבִּים, שְׁאִם יִבְיֵאִם זוּג זוּג לֹא תַּכְלָה הַבְּאָתוֹן קִדְּם הַלְלִיָּה, שְׁאִם הִם בְּעַנְנָן שֶׁתַּכְלָה הַכְּנַסְתָּן לְבֵית קִדְּם הַלְלִיָּה מְכַנִּיסוֹן זוּג זוּג כְּדָאמְרוּן: **וּבִסְכָּנָה**. שְׁגָזְרוּ שְׁמַד שְׁלֹא

לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין. וּמִתְנִיתִין חֲסוּרֵי מַחְסָרָא וְהַכֵּי קִתְּנֵי, בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּסִפְנֵה שֶׁל שְׁמַד {ה}, אֲבָל אִם מִתְיָרָא לְשָׁהוּת שֶׁם מִפְּנֵי הַלְסָטִים, מוֹלִיכֵן פְּחוֹת פְּחוֹת מְאַרְבַּע אַמוֹת {ו}:

פרק י משנה ב

רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר נוֹתֵנִן לְחֻבְרוֹ. וְאֵינוֹ מוֹלִיכֵן פְּחוֹת [פְּחוֹת] מְאַרְבַּע אַמוֹת כְּשִׁמְתִירָא מִפְּנֵי לְסָטִים, גְּזָרָה שְׁמָא יַעֲבִירִם מִתְחִלַּת אַרְבַּע לְסוּף אַרְבַּע. וְהִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: **וְכֵן בְּנוֹ.** שְׂיִלְדְתוּ אָמוֹ בְּשַׁדָּה בְּשַׁבַּת: **נוֹתְנוֹ לְחֻבְרוֹ.** וְהָא עֲדִיפָא מְלִטְלִטְלוּ פְּחוֹת פְּחוֹת מְאַרְבַּע אַמוֹת: **אֶפְלוּ חוּץ לְתַחוּם.** בְּחֻבִית שֶׁל הַפְּקָר מִיָּרִי {י}, דְּאִי יֵשׁ לָהּ בְּעֵלִים הָא קִימָא לָן הַבְּהֵמָה וְהַכְּלִים כְּרַגְלֵי הַבְּעֵלִים, וְסִבֵּר רַבִּי יְהוּדָה נִכְסֵי הַפְּקָר לֹא קִנּוּ שְׁבִיתָה: **אָמְרוּ לוֹ.** רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי הוּא דְאָמַר לָהּ, דְּשְׁמַעִינָן לִיהַ {יא} דְּאָמַר נִכְסֵי הַפְּקָר קוֹנִין שְׁבִיתָה בְּמִקוֹמָן: **לֹא תִהְלֵךְ זֶה יוֹתֵר מִרַגְלֵי בְּעֵלֶיהָ.** כְּלוֹמַר אִם הָיוּ לָהּ בְּעֵלִים וְלֹא עָרְבוּ לֹא הֵיחָתָה מִהִלְכַת אֶלָּא אֶלְפִים אַמָּה, הַשְׁתָּא נְמִי לֹא תִלְךְ אֶלָּא אֶלְפִים אַמָּה מִמִּקוֹם שְׁבִיתָתָה. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק י משנה ג

הַקּוֹרָא בְּסִפְרוֹ. כָּל סְפָרִים שְׁלֵהֶם הָיוּ נִגְלָלִים כְּסִפְרֵי תוֹרָה שְׁלָנוּ: **הָאִסְקָפָה.** כְּעֵין אֶצְטָבָא שְׁלִפְנֵי פֶתַח הַבַּיִת, וְכַרְמְלִית הִיא: **גוֹלְלוּ אֶצְלוֹ.** הוֹאִיל וְרֵאשׁוּ אֶחָד בִּידוֹ {יב}: **לַעֲשֶׂרָה טְפָחִים.** הַתְּחַתּוֹנִים הַסְּמוּכִים לְקַרְקַע שֶׁל רְשׁוֹת הַרְבִּים, דְּאִם אֵין אֶגְדוֹ בִּידוֹ הוּי אֲסוּר דְּאוֹרִיתָא, וְגִזְרִין אֶגְדוֹ בִּידוֹ אִטּוּ שְׂאִין אֶגְדוֹ בִּידוֹ. וּבְגִמְרָא פְּרִיךְ וְהָא לֹא נַח {יג}, כְּלוֹמַר אִף עַל פִּי שְׁהַגִּיעַ לַעֲשֶׂרָה טְפָחִים הַתְּחַתּוֹנִים אֵין כָּאן אֲסוּרָא דְּאוֹרִיתָא אֶפְלוּ לֹא הָיָה אֶגְדוֹ בִּידוֹ, שְׁהָרִי לֹא נַח בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים, וּמִשְׁנֵי כְּגוֹן שְׁהָיָה שֶׁם כְּתֵל מְשֻׁפַּע, וְנַח הַסְּפָר עַל בְּלִיטַת הַכְּתֵל שֶׁל עֲשֶׂרָה טְפָחִים הַתְּחַתּוֹנִים, דְּהוּי כְּאֵלוֹ נַח בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים, וְאִם לֹא הָיָה אֶגְדוֹ בִּידוֹ הוּי חַיּוּבָא דְּאוֹרִיתָא אִם הָיָה מְבִיאוֹ אֶצְלוֹ. וּמִתְנִיתִין חֲסוּרֵי מַחְסָרָא וְהַכֵּי קִתְּנֵי, הַגִּיעַ לַעֲשֶׂרָה טְפָחִים מִן הָאֶרֶץ הוֹפְכוֹ עַל הַכְּתָב, בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים בְּכְתֵל מְשֻׁפַּע דְּנַח, אֲבָל בְּכְתֵל שְׂאִינוֹ מְשֻׁפַּע גוֹלְלוּ אֶצְלוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה, שְׂרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶפְלוּ אֵינוֹ מְסַלֵּק מִן הָאֶרֶץ אֶלָּא מִלֹּא חַחוּט גוֹלְלוּ אֶצְלוֹ, דְּבַעֲיָנָן הַנְּחָה עַל גְּבִי מְשָׁהוּ: **הוֹפְכוֹ עַל הַכְּתָב.** הָאוֹתִיּוֹת כְּלָפֵי הַכְּתֵל, שְׁלֹא יְהִי מְטָל כָּל כֶּף בְּבִזְיוֹן, וּמִנִּיחוֹ שֶׁם עַד שֶׁתְּחַשֵּׁף: **דְּבַר מְשׁוּם שְׁבוֹת.** כְּגוֹן זֶה שְׂאֶגְדוֹ בִּידוֹ וְלִיכָא כִּי אִם שְׁבוֹת דְּרַבְּנָן אִם בָּא לְגוֹלְלוּ אֶצְלוֹ, שְׂאִין חֵיב מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא אִם כּוֹ יֵצֵא הַסְּפָר כְּלוּ מִידוֹ וְנַח בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים וּבָא לְעַקְרוֹ מְרְשׁוֹת הַרְבִּים וְלִהְנִיחוֹ בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן:

פרק י משנה ד

זיז. אָבָן אוֹ עֵץ הַבּוֹלֵט מִן הַכְּתֵל עַל אֲוִיר רְשׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָ עֲשָׂרָה

טפחים מהקרקע של רשות הרבים: **נותנין עליו**. בני עליה, ונוטלים ממנו, שאויר רשות הרבים אינה הולכת אלא עד עשרה. ודוקא כלים הנשפרים כגון כוסות וצלוחיות הוא דנותנין עליו, אבל כלים שאינם נשפרים לא, דלמא נפלו ברשות הרבים ואתי לאתויינהו: **עומד אדם ברשות היחיד**. בבית או על הגג, ונוטל חפץ כאן ומניח כאן ברשות הרבים, ואף על פי שאין ראשו ורבו עומד ברשות הרבים במקום החפץ, ולא גזרינן שמה יביאנו אצלו: **ובלבד שלא יוציאנו**. מארבע אמותיו שהיה מנח בו:

פרק י - משנה ה

וישתין ברשות הרבים. דמפיק מרשות היחיד לרשות הרבים. ואם השתין חייב חטאת. ואף על גב דבעינן עקירה מעל גבי מקום שיש בו ארבעה על ארבעה, השתן וכן הרק הוו כמנחים במקום שיש בו ארבעה על ארבעה {טו}: **משנתלש רקו**. והוא שנתעגל ונתהפך בפיו. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק י - משנה ו

וישתה ברשות הרבים. והני מלי בכלים שהם צריכין לו, דגזרינן דלמא אתי לאתויינהו, אבל בכלים שאין צריכין לו מתר {טז}, ואפלו לא הכניס ראשו ורבו ברשות הרבים: **וכן בגת**. לענין מעשר, שאם הכניס ראשו ורבו בגת שותה בלא מעשר, דהוי שתית עראי, וחוי לגת אינו רשאי לשתות בלא מעשר, דהוי שתית קבע: **קולט**. תופס, כלומר מקבל מן המים הנזחלים ושותה: **המזחלה**. כמין בנין מדרון עשוי סמוך לפתל, שזוחלין בו המים. ולהכי נקראת מזחלה, שכל דבר המהלך ורוחש על גבי הפתל או על גבי קרקע נקרא זוחל, כדאמור (דברים לב) זוחלי עפר: **למטה מעשרה טפחים**. גרסינן. והכי קאמר, עומד אדם ברשות הרבים וקולט בכלי למטה מעשרה טפחים מן המים היורדין מן המזחלה {יז}. וקולט דוקא, כדמפרש בגמרא, אבל לא יצרף ויחבר פיו או הפלי למזחלה שהיא בפחות משלשה {יח} סמוך לגג, ואף על פי שהיא למטה מעשרה {יט}, מכל מקום הואיל ומטלת לארץ הכתל ובתוך שלשה לגג הוי כגג, והוי כמוציא מן הגג שהוא רשות היחיד לרשות הרבים: **ומן הצנור מכל מקום**. כלומר בין קולט בין מצרף, משום דצנור לעולם בולט הוא ויוצא לרשות הרבים {כ}. ובגמרא מוקי לה כשאין בצנור ארבעה על ארבעה, שאינו חולק רשות לעצמו: {כא}:

פרק י - משנה ז

וחליתו עשרה, חלון שעל גביו ממלאין ממנה. כיון דחליתו שהיא השפה אשר סביבותיה גבוהה עשרה טפחים, וקיימא לן דאין רשות הרבים למעלה מעשרה טפחים, אלא מקום פטור, לפיכך ממלאין מחלון שעל

גְּבֹהַ בְּשֶׁבֶת, דְּהוּוּ מוֹצִיאִין מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרְשׁוֹת הַיְחִיד דְּרִדְךְ מְקוֹם פְּטוֹר. וְאַפְלוּ הַבּוֹר מִפְּלֶגֶת מִן הַכֶּתֶל שֶׁל חֲלוֹן אַרְבָּעָה טַפְחִים {כב}, מִמְּלֵאִין מִמְּנָה, שְׂאִין כְּאִן רְשׁוֹת הַרְבִּים מִפְּסָקֶת מִן הַבּוֹר לְחֲלוֹן בְּשֶׁעָה שְׁמִמְלֵאִין מִים, אֶלָּא מְקוֹם פְּטוֹר בְּלֶבֶד: **וְכִן אֲשֶׁפָה בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים.** רְשׁוֹת הַיְחִיד הִיא, וְלֹא חִישִׁינן שְׁמָא תִנְטֹל אֲשֶׁפָה וְתַעֲמֹד עַל פְּחוֹת מְעֲשָׂרָה וְאַתִּי לְמִשְׁרֵי כְּדַמְעֶקְרָא. וְדוֹקָא בְּאַשְׁפָה שֶׁל רְבִים שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה לְהַפְנוֹת, אֲבָל אֲשֶׁפָה שֶׁל יְחִיד הָעֲשׂוּיָה לְהַפְנוֹת אִין זוֹרְקִין לָהּ בְּשֶׁבֶת {כג}, דְּחִישִׁינן דְּלִמָּא מִפְּנֵה לָהּ וְהוּיָא לָהּ רְשׁוֹת הַרְבִּים:

פרק י - משנה ח

מסד. שְׁנוּפוּ נוֹטָה לְמִטָּה מִכָּל צְדָדִיו סָבִיב: **מִטְּלָטְלִין תַּחְתָּיו.** דְּכִיּוֹן דְּאִין נוֹפוּ גְבוּהָ מִן הָאָרֶץ שְׁלֶשָׁה טַפְחִים הוּי לְהוּ כְּלָבוּדִים לְאָרֶץ, וְנִמְצְאוּ כְּמַחְצוֹת {כד}, לְפִיכְךָ מִתֵּר לְטְלָטְלִין תַּחְתָּיו. וּמִכָּל מְקוֹם צְרִיד לְמִלְאוֹת אוֹתוֹ אֲוִיר שְׁבִין הַנוֹף לְאָרֶץ {כה} בְּתֵבָן וְקִשׁ וְכִיּוֹצָא בּוּ, וְלִקְשֵׁר הַנוֹפוֹת שְׁלֹא יִזְיִם הַרוּחַ, דְּכָל מַחְצָה שְׂאִינָה יְכוּלָה לַעֲמֹד בְּרוּחַ מְצוּיָה אִינָה מַחְצָה. וְאִין מִטְּלָטְלִין בּוּ אֶלָּא בְּבֵית סָאתִים שְׁהִם שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁירִים, שְׁכָל מַחְצָה שְׁתִּשְׁמִישָׁה לְאֲוִיר, כְּלוּמַר לְשִׁמּוֹר אֲוִיר הַשְּׂדוֹת וְהַכְּרָמִים וְלֹא לְדוֹר בָּהּ, אִין מִטְּלָטְלִין בָּהּ אֶלָּא בְּבֵית סָאתִים: **לֹא יֵשֵׁב עֲלֵיהֶן.** שְׂאִסוֹר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּאֵילָן, גְּזָרָה שְׁמָא יִתְלַשׁ. וְאִי לֹא גְבִיּהֵי שְׁלֶשָׁה הָרִי הֵן כְּקַרְקַע וּמִתֵּר לֵישֵׁב עֲלֵיהֶן: **הַדְּלֵת שְׁבִמְקָצָה.** רְחִבָּה שְׂאִחוּרֵי הַבְּתִים, וְהַדְּלֵת שְׁלָהּ אִינָה קְבוּעָה בְּצִיר כְּשֶׁאֵר דְּלֵתוֹת אֶלָּא זְקוּפָה כְּנֶגֶד הַפֶּתַח, וּכְשֶׁהוּא פּוֹתַח מְטִיל הַדְּלֵת עַל הָאָרֶץ: **וְחֻדְקִים.** קוֹצִים {כו} שְׁהַתְקִינן כְּדִי לְסַתֵּם בְּהִם פְּרָצָה: **וְכִן מַחְצָלוֹת.** שֶׁל קְנִים, כָּל אֵלוֹ אִינִם קְשׁוּרִין וְאִינן קְבוּעִין בְּמְקוֹמוֹן, אֶלָּא כְּשֶׁבְּאִין לְפִתַח מְטִילִין אוֹתָן עַל הָאָרֶץ, לְפִיכְךָ אִין נוֹעֲלִין בְּהִם, דְּמַחְזִי כְּבִנְיָן, אֶלָּא אִם כֹּן גְבוּהִים מִן הָאָרֶץ, דְּאִז לֹא מַחְזִי כְּבִנְיָן וְנוֹעֲלִין

פרק י ט - משנה ט

לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד. וְיִטַּל מִפְּתַח הַמְּנַח בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים וְיַפְתַּח בּוּ פֶתַח הַחֲנוּת הַמְּנַח בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים, וְאַף עַל פִּי שְׂאִין מִמְּקוֹם הַמְּפִתַח עַד הַפֶּתַח אַרְבַּע אַמּוֹת, גְּזָרָה שְׁמָא יִכְנִיס הַמְּפִתַח אֶצְלוֹ: **אֶלָּא אִם כֹּן עָשׂוּ לוֹ מַחְצָה.** וְיַעֲמֹד בְּתוֹכָהּ וְיַפְתַּח וְיִנְעַל: **אָמְרוּ לוֹ וְהִלָּא מְעֲשָׂה בְּשׂוֹק שֶׁל פְּטָמִים.** שְׁמַעוּהוּ רַבֵּן לְרַבִּי מֵאִיר דְּכִי הִיכִי דְּאָמַר לֹא יַעֲמֹד בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד וְיַפְתַּח בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים וְכוּי הִכִּי נִמִּי קָאָמַר לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּכַרְמְלִית וְיַפְתַּח בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד, בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד וְיַפְתַּח בְּכַרְמְלִית, וּמִשׁוּם הִכִּי קָא מוֹתְבִי לִיָּה מְשׂוֹק שֶׁל פְּטָמִים שְׁהִיָּה בִירוּשָׁלַיִם, דְּכַרְמְלִית הִיא, כִּיּוֹן שְׂדֵלְתוֹתֶיהָ נְעוּלוֹת בְּפִלְיָה לֹא מְקַרְיָא רְשׁוֹת הַרְבִּים {לב}, וְהַחֲלוֹן שְׁמִינִיחִין בּוּ הַמְּפִתַח הִיָּה רְשׁוֹת הַיְחִיד, וְהִי עוֹמְדִין בְּכַרְמְלִית וּפּוֹתַחִין בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד: **פְּטָמִין.** טַפְחִים שְׁמִפְטָמִים בְּהַמּוֹת לְשַׁחַט. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי מֵאִיר לֹא

ברשות הרבים ולא בכרמלית: של צמרים. מוכרי צמר:

פרק י - משנה י

נגר. כעין בריח שתוחבים בפתלים או באסקפה לנעל בו הדלת: **גלסטרא.** שראשו עבה ועגל כמין רמון, ועשוי כבוכנא שראוי לדוד בו פלפלון. ואף על גב דתורת כלי עליו, אוסר רבי אליעזר אלא אם כן קשור ותלוי בדלת, ורבי יוסי מתיר, והלכה כרבי יוסי:

פרק יא - משנה יא

נגר הנגר. בריח הקשור בדלת אבל אינו תלוי בו, שהחבל הקשור בו ארז, והבריח נגרר על גבי קרקע. ובנגר שאין בראשו גלסטרא עסקינן. דביש בראשו גלסטרא הא שרי ליה רבי יוסי לעיל אף על פי שאינו קשור, והלכה כמותו {לה}: **נועלים בו במקדש.** דשבות בעלמא הוא ואינו בונה ממש הואיל וקשור הוא, אלא מפני שנגרר מחזי כבונה, ואין שבות במקדש: **והמנח.** שאינו קשור כלל, הוי בנגן ממש. ורבי יהודה סבר לא הוי בנגן ממש אלא מחזי כבנגן, ובמקדש לא גזרו משום שבות. והנגרר אף במדינה מתר הואיל וקשור, אף על פי שאינו תלוי. והלכה כרבי יהודה {לו}:

פרק יב - משנה יב

מחזירין ציר התחתון. של דלת {לח}, שכל זמן שלא יצא העליון נוח להחזירו ואין כאן בנגן: **אבל לא במדינה.** גזרה שמה יתקע {לט}, דהוי מלאכה: **והעליון כאן וכאן אסור.** דכיון דיצא עליון פלו נופל, והוה ליה כבונה {מ}: **רבי יהודה אומר כו'.** דסבירא ליה אין בנגן בכלים וליכא אלא שבות, ובמקדש לא גזרו על השבות. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק יג - משנה יג

מחזירין רטיה. כהן שהצרך לעבד עבודה בשבת, ונטל רטיה שהיתה על גבי מכה שעל ידו כדי שלא תהא חוצצת בין בשרו לעבודה {מא}, מחזירה על גבי מכתו לאחר העבודה, דאי לא שרית ליה להחזירה ממנע ולא עביד עבודה {מב}: **אבל לא במדינה.** גזרה שמה ימרח {מג} הרטיה, וחיב משום ממחק: **ואם בתחלה.** שלא היתה קשורה מבעוד יום וכהן זה לא סלקה לצרך עבודה {מד}: **כאן וכאן אסור.** ולא אמרינן הכא אין שבות במקדש, דלאו צרך גבוה הוא אלא צרך עצמו. והא דאסרי רבנן החזרת הרטיה אינו אלא כשפרשה על גבי קרקע, אבל אם לקחה ביזו, כל זמן שהיא ביזו, או אפלו נתנה על גבי כלי ולא פרשה על גבי קרקע, מתר

להחזירה בכל מקום: **קושרין נימא**. נימת כנור של שיר הלויים שנפסקה בשבת, דקסבר מכשירי מצוה שלא יכול לעשותם מאתמול, דהא היום נפסקה, דוחין את השבת {מה}. ודוקא כשנפסקה באמצע, שאינו קושרה אלא לפי שעה, אבל סמוך ליתדות דהוי קשר של קימא אסור: **ואם בתחלה**. שלא היתה שם מעולם, דיכול לעשותה מאתמול, אסור: **יבלת**. היא מום בקדשים, שנאמר (ויקרא כב) או יבלת, וחותרים אותה במקדש בידי, דאין בזה אלא משום שבות, דכלאחר יד הוא. אבל לא בכלי, דמלאכה גמורה היא, שפך עושים בחל. וכשחותך מבעל חי הוי תולדה דגוֹזֵז את הצמר:

פרק י - **משנה יד**

כורף עליה גמי. ואף על פי שהגמי מרפא את המכה, הואיל והשתא מיהא צרף עבודה הוא, דלאו ארח ארעא שתהא מפתו נראית עם העבודה, ומכסה אותה בגמי: **אבל לא במדינה**. דרפואה בשבת שבות היא ואסור: **ואם להוציא דם**. שמהדקה בגמי כדי להוציא דמה: **כאן וכאן אסור**. דהוה ליה חובל ואב מלאכה לא אשתרי במקדש {מח}: **בוזקים מלח**. כותתים ומפזרים מלח על גבי הכבש שעולים בו למזבח, מפני שחלק הוא ופעמים נופלים ממנו, שמהליקים רגליהם בו. בוזקים, לשון כתיבה: **אבל לא במדינה**. מפני שהוא מתקן: **ממלאים מים מבור הגולה ומבור הגדול**. כד שמן, ושניהם היו בלשכות העזרה: **בגלגל**. העשוי להעלות בו הדלי על ידי חבלים. ומשני בורות הללו בלבד התירו למלאות מים בגלגל בשבת, אבל בשאר בורות אסור, גזרה שפא ימלא לגנתו ולחרבתו {מט}, מתוך שפמלאין בלא טרח אתי להשקות בו גנתו וחרבתו בשבת. ובמקום דליכא למגזר {נ} שפא ישקה מים לגנתו ולחרבתו מתר למלאות בגלגל, ולא חישנין מפני שמשמיע קול, שלא אסרו אלא קול של שיר בלבד. והכי נמי שרי למטרף אבבא ומיקש על תרעא בשבת ואין בכך כלום: **ומבור הקור**. על שם שהיה באר מים חיים קורא ליה בור הקור {נא}, לשון מקור. ובור זה היה צריך לבני הגולה ברצל, והתירו להם נביאים שפיניהם חגי זכריה ומלאכי למלאות ממנו בגלגל ברצל, ונשאר בהתרו שפמלאים ממנו ביום טוב בגלגל אף במדינה, מה שאין כן בשאר בארות הנובעים:

פרק ט - **משנה טו**

כהן מוציא בהמינו. בשבת. ולא חישנין לטלטול, דאין שבות במקדש: **בהמינו**. באבנטו {נג}. ואף על גב דמטמא ליה לאבנט שהוא קדוש, הכי עדיף, שלא להשהות את הטמאה בעזרה לחזר אחר הצבת של עץ. ובדין לא נגע ביה, דלא נטמי כהן גופיה, הלכך בהמינו אוחזו דלא נגע. ושרץ אינו מטמא במשא, והאבנט שנטמא בשרץ אינו מטמא את הפהון כשאוחזו, דהוה ליה אבנט ראשון לטמאה, ואין אדם וכלים מקבלין טמאה אלא מאב הטמאה: **צבת של עץ**. שהיא פשוטי כלי עץ ואין

מקבליים טמאה: שלא לרבות את הטמאה. לטמא אבנט הטהור, ונוח לו להשהותה שם ולחזר אחר הצבת מלרבות את הטמאה. והלכה כרבי יהודה: מהיכן מוציאים אותו. בשבת: מן ההיכל ומן האולם. אבל בעזרה אם נמצא שם מכסה אותו בפסכתו ומניחו עד שתחשך: כל מקום שחיבין על זדונו פרת. אם יפנס לו בטמאה, דהינו כל העזרה, משם מוציאים אותו: ושאר כל המקומות כופין עליו פסכתו. סיר של נחשת. תרגום של סירותיו פסכתותיה. לכסותו עד שתחשך. והלכה כרבי עקיבא: רבי שמעון אומר מקום שהתירו לך חכמים וכו'. רבי שמעון פליג אתנא קמא דלעיל דאמר קושרים נימא במקדש {נה}, וסבר דאין קושרים נימת כנור שנפסקה אלא בעניבה שהיא אסורה משום שבות בלבד ואי אפשר שיבא בה לידי חיובא דאורייתא, אבל לא קושרין בקשר שאפשר לבא בו לידי חיובא דאורייתא {נו}. ואמר ליה רבי שמעון לתנא קמא, אל תתמה עלי שאני מחמיר פאן וגבי תחומין אני מקל טפי {נז} ואומר שאפלו יצא חוץ לתחום חמש עשרה אמה יפנס (כדלעיל פי"ד מי"א), דגבי תחומין משלך נתנו לך, משום דידעינן שאותם חמש עשרה אמה אינם חוץ לתחום, שמודדי התחומין הקובעין סימנין בסוף התחום קים לן בגויהו שאין קובעין התחום בסוף אלפים ממש אלא כונסין לתוך התחום מפני הטועין שאין מכירין הסימן ופעמים יוצאים להלן ממנו מעט וחוזרין, ומשום הכי אני מקל בתחומים, אבל לקשר נימא במקדש, שלא התירו במקדש אלא אסור שבות לא חיובא דאורייתא, אני מחמיר ואומר דדוקא עניבה שיש בה אסור שבות התירו, אבל לקשר קשר ממש שפעמים יש בו חיובא דאורייתא לא. ואין הלכה כרבי שמעון: